

MAGYARORSZÁG HIVATALOS LAPJA
2023. július 10., hétfő

Tartalomjegyzék

299/2023. (VII. 10.) Korm. rendelet	A természetes személyek adósságrendezési eljárásának részletes szabályairól	5170
300/2023. (VII. 10.) Korm. rendelet	A természetes személyek adósságrendezéséről szóló egyes jogszabályok veszélyhelyzetben történő eltérő alkalmazásáról szóló 23/2023. (II. 1.) Korm. rendelet hatályon kívül helyezéséről	5177
5/2023. JEH határozat	A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsának jogegységi határozata	5178
Köf.5.008/2023/4. számú határozat	A Kúria Önkormányzati Tanácsának határozata	5191
Köf.5.009/2023/3. számú határozat	A Kúria Önkormányzati Tanácsának határozata	5196
Köf.5010/2023/7. számú határozat	A Kúria Önkormányzati Tanácsának határozata	5200
1268/2023. (VII. 10.) Korm. határozat	A Bicsérd, Kóvágótöttös és Kóvágószőlős községek közigazgatási területén fekvő egyes földrészek beruházási célterületté nyilvánításáról	5205
1269/2023. (VII. 10.) Korm. határozat	A Recsk Nagyközséget 2023. június 8-án ért rendkívüli időjárási körülmény következtében károsodott lakóingatlanok helyzetének rendezéséről	5206

III. Kormányrendeletek

A Kormány 299/2023. (VII. 10.) Korm. rendelete a természetes személyek adósságrendezési eljárásának részletes szabályairól

A Kormány

a természetes személyek adósságrendezéséről szóló 2015. évi CV. törvény 106. § (1) bekezdés l) pontjában kapott felhatalmazás alapján,

a 3–6. § tekintetében a természetes személyek adósságrendezéséről szóló 2015. évi CV. törvény 106. § (1) bekezdés e) pontjában kapott felhatalmazás alapján,

a 7–11. §, valamint a 2. és 3. melléklet tekintetében a természetes személyek adósságrendezéséről szóló 2015. évi CV. törvény 106. § (1) bekezdés a) és b) pontjában kapott felhatalmazás alapján,

az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. A természetes személyek adósságrendezési eljárása alatt az adós által teljesíthető egyes fizetési kötelezettségekre, valamint az egyes privilegizált hitelezői követelésekre vonatkozó felső összeghatárok

- 1. §** (1) A természetes személyek adósságrendezéséről szóló 2015. évi CV. törvény (a továbbiakban: Are. tv.)
5. § 47. pont a)–d) alpontja szerinti privilegizált követelések,
 45. § (3) bekezdésében, valamint 72. § (1) bekezdésében meghatározott, az adós, az adóstárs, a saját és a velük közös háztartásban élő hozzátartozók mindennapi életvezetéssel összefüggő szokásos kiadásainak céljából havonta és személyenként a megélhetési célú fizetési számlájáról történő készpénzfelvétel és fizetési megbízások,
 45. § (5) bekezdés a)–c) pontjában meghatározott, esedékes, folyamatosan teljesítendő fizetési kötelezettségek
- felső összeghatárát az 1. melléklet tartalmazza.
- (2) Az Are. tv. 72. § (1) bekezdése szerinti adósságtörlesztési terv összeállításánál figyelembe kell venni, hogy az adós az (1) bekezdés b) pontja szerinti felső összeghatárt meghaladóan is kifizetheti a közmuvelőiségek és vagyonbiztosítások díját, a társasházi közös költséget, illetve a lakásszövetkezet részére a fenntartási célú hozzájárulást.
- (3) Az 1. mellékletben meghatározott felső összeghatárok évente, a Központi Statisztikai Hivatal által közzétett, az előző év azonos hónapjához viszonyított fogyasztóiár-index mértékével megegyező mértékben növekednek.
- (4) A (3) bekezdésben meghatározott fogyasztóiár-index mértékével megnövelt összeghatárokat a Családi Csődvédelmi Szolgálat a honlapján a naptári év május 20-áig közzéteszi, és azokat a naptári év június 1-jétől kell alkalmazni.

2. Átmeneti rendelkezések

- 2. §** (1) E rendelet 1. alcímének és 1. mellékletének rendelkezéseit – a (2)–(9) bekezdésben foglaltak figyelembevételével – az e rendelet hatálybalépésekor folyamatban lévő eljárásokban is alkalmazni kell.
- (2) Ha az e rendelet hatálybalépésekor folyamatban lévő bírósági adósságrendezési eljárásban már elkészült az egyezségi javaslat, de az nem felel meg az e rendeletben foglaltaknak, a családi vagyonfelügyelő az egyezségi javaslatot átdolgozza, és az e rendelet hatálybalépésétől számított 30 napon belül szavazásra bocsátja.
- (3) Ha az e rendelet hatálybalépésekor folyamatban lévő bírósági adósságrendezési eljárásban az egyezés a bírósághoz már benyújtásra került, de annak jóváhagyása tárgyában a bíróság még nem hozott végzést, – az adósnak az e rendelet hatálybalépésétől számított 30 napon belül, a családi vagyonfelügyelő útján benyújtott kérelmére – a bíróság a kérelem kézhezvételétől számított 15 napon belül, a végzés kézbesítésétől számított 30 napos határidő tűzésével elrendeli az adósságrendezési egyezség e rendeletben foglaltaknak megfelelő átdolgozását és ismételt szavazásra bocsátását.

- (4) Ha az e rendelet hatálybalépésekor folyamatban lévő bírósági adósságrendezési eljárásban az egyezséget a bíróság már jóváhagyta, de a végzés még nem jogerős, – az adósnak az e rendelet hatálybalépésétől számított 30 napon belül, a családi vagyonfelügyelő útján benyújtott kérelmére – a bíróság a kérelem kézhezvételétől számított 15 napon belül, a végzés kézbesítésétől számított 30 napos határidő tűzésével elrendeli az adósságrendezési egyezség e rendeletben foglaltaknak megfelelő átdolgozását és ismételt szavazásra bocsátását, valamint a korábbi végzését hatályon kívül helyezi.
- (5) Ha az e rendelet hatálybalépésekor folyamatban lévő bírósági adósságrendezési eljárásban a családi vagyonfelügyelő már benyújtotta a bíróságnak az adósságtörlesztési tervet, de az nem felel meg az e rendeletben foglaltaknak, a bíróság soron kívül, a végzés kézbesítésétől számított 15 napos határidő tűzésével elrendeli annak átdolgozását.
- (6) Ha az e rendelet hatálybalépésekor folyamatban lévő bírósági adósságrendezési eljárásban a bíróság már jóváhagyta az adósságtörlesztési tervet, de a végzés még nem jogerős, – az adósnak az e rendelet hatálybalépésétől számított 30 napon belül, a családi vagyonfelügyelő útján előterjesztett kérelmére – a bíróság a kérelem kézhezvételétől számított 15 napon belül végzést hoz az adósságtörlesztési végzés e rendeletben foglaltaknak megfelelő módosításáról, és a korábbi végzését ebben a részében hatályon kívül helyezi.
- (7) Ha bírósági adósságrendezési eljárásban a bíróság adósságrendezési egyezséget jóváhagyó végzése vagy adósságtörlesztési végzése e rendelet hatálybalépését megelőzően már jogerőre emelkedett, vagy e rendelet hatálybalépését követően emelkedik jogerőre, az adós az Are. tv. 64. § (2) bekezdésében, illetve 82. § (3) bekezdésében felsorolt okokon kívül is kérelmezheti az egyezség, illetve az adósságtörlesztési végzés e rendeletben foglaltaknak megfelelő módosítását.
- (8) Az 1. § (4) bekezdésben foglaltakat 2024. május 1-jétől kell alkalmazni.
- (9) Az 1. § (3) és (4) bekezdésben meghatározott, a fogyasztóiár-index mértékével megnövelt összeghatárok alapján az azok közzétételének napján folyamatban lévő eljárásokban az (1)–(8) bekezdésben foglaltakat kell alkalmazni.

3. Módosító rendelkezések

- 3. §** (1) A természetes személyek adósságrendezési eljárásában az adósságrendezésbe nem tartozó vagyonról és bevételekről szóló 230/2015. (VIII. 12.) Korm. rendelet [a továbbiakban: 230/2015. (VIII. 12.) Korm. r.] 2. § (1) bekezdés 27. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(Nem tartozik az adósságrendezésbe)

„27. a tanuló, a képzésben részt vevő személy, a hallgató részére a nevelési-oktatási intézmény, szakkollégium, szakképző intézmény, felsőoktatási intézmény, egyház, egyházi jogi személy által odaítélt tankönyv-, hangszer-, tanszer-, jegyzettámogatás, lakhatási támogatás, szakmai gyakorlat alatt vagy szakképzési munkaszerződés alapján kifizetett pénzbeli és nem pénzbeli juttatás és támogatás, a lakhatási támogatás, valamint a belföldi és külföldi tanulmányi és képzési ösztöndíj;”

- (2) A 230/2015. (VIII. 12.) Korm. r. 2. § (1) bekezdés 31. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(Nem tartozik az adósságrendezésbe)

„31. a honvédek jogállásáról szóló törvényben meghatározott kiegészítő rokkantsági támogatásnak, az árvák kiegészítő támogatásának, a kiegészítő hozzátartozói támogatásnak, valamint a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény 107. alcíme szerinti szociális gondoskodás körébe tartozó ellátásnak, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatal személyi állományának jogállásáról szóló 2020. évi CXXX. törvény 174. és 175. §-a szerinti szociális gondoskodás körébe tartozó ellátásnak, illetve a kiegészítő hozzátartozói támogatásnak az 56 300 forintot meg nem haladó havi összege;”

- 4. §** A 230/2015. (VIII. 12.) Korm. r. a következő 2/A. és 2/B. §-sal egészül ki:

„2/A. § (1) Ahol e rendelet az adósságrendezésbe nem tartozó vagyon, illetve bevétel meghatározásánál felső összeghatárt állapít meg, az összeghatár évente, a Központi Statisztikai Hivatal által közzétett, az előző év azonos hónapjához viszonyított fogyasztóiár-index mértékével megegyező mértékben növekszik.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott fogyasztóiár-index mértékével megnövelt összeghatárokat a Családi Csődvédelmi Szolgálat a honlapján a naptári év május 20-áig közzéteszi, és azokat a naptári év június 1-jétől kell alkalmazni.

2/B. § (1) E rendeletnek a természetes személyek adósságrendezési eljárásának részletes szabályairól szóló 299/2023. (VII. 10.) Korm. rendelettel [a továbbiakban: 299/2023. (VII. 10.) Korm. rendelet] módosított 2. §-át a 299/2023. (VII. 10.) Korm. rendelet hatálybalépésekor folyamatban lévő eljárásokban is alkalmazni kell.

(2) A 2/A. §-ban foglaltakat 2024. május 1-jétől kell alkalmazni."

5. §

A 230/2015. (VIII. 12.) Korm. r.

1. 1. § (3) bekezdésében az „adótárs” szövegrész helyébe az „adóstárs” szöveg,
2. 2. § (1) bekezdés 1. pontjában az „az adósságrendezési feltételek vizsgálatakor irányadó szociális vetítési alap összegének háromszorosát” szövegrész helyébe az „a 112 400 forintot” szöveg,
3. 2. § (1) bekezdés 5. pontjában a „szociális vetítési alap összegét” szövegrész helyébe a „37 500 forintot” szöveg,
4. 2. § (1) bekezdés 6. pontjában az „a szociális vetítési alap összegének másfélszeresét” szövegrész helyébe az „az 56 300 forintot” szöveg és az „a szociális vetítési alap összege másfélszeresét” szövegrész helyébe az „az 56 300 forintot” szöveg,
5. 2. § (1) bekezdés 7. pontjában a „szociális vetítési alap összegének kétszeresét” szövegrész helyébe a „74 900 forintot” szöveg és a „szociális vetítési alap összege kétszeresét” szövegrész helyébe a „74 900 forintot” szöveg,
6. 2. § (1) bekezdés 9. pontjában az „a szociális vetítési alap összegének 70%-áig” szövegrész helyébe a „26 300 forint összeghatárig” szöveg,
7. 2. § (1) bekezdés 12. pontjában a „szociális vetítési alap összegét” szövegrész helyébe a „37 500 forintot” szöveg,
8. 2. § (1) bekezdés 14. pontjában a „szociális vetítési alap összege kétszeresét” szövegrész helyébe a „74 900 forintot” szöveg,
9. 2. § (1) bekezdés 15. pontjában a „szociális vetítési alap összege kétszeresét” szövegrész helyébe a „74 900 forintot” szöveg,
10. 2. § (1) bekezdés 18. pont a) alpontjában az „egy millió” szövegrész helyébe az „1 315 000” szöveg,
11. 2. § (1) bekezdés 18. pont b) alpontjában az „egy millió” szövegrész helyébe az „1 315 000” szöveg,
12. 2. § (1) bekezdés 18. pont c) alpontjában az „egy millió” szövegrész helyébe az „1 315 000” szöveg,
13. 2. § (1) bekezdés 18. pont d) alpontjában az „egy millió” szövegrész helyébe az „1 315 000” szöveg,
14. 2. § (1) bekezdés 22. pontjában az „a szociális vetítési alap összege másfélszeresét” szövegrész helyébe az „az 56 300 forintot” szöveg,
15. 2. § (1) bekezdés 23. pontjában a „szociális vetítési alap összegének 50%-át” szövegrész helyébe a „18 800 forintot” szöveg,
16. 2. § (1) bekezdés 24. pontjában a „szociális vetítési alap összege kétszeresét” szövegrész helyébe a „74 900 forintot” szöveg,
17. 2. § (1) bekezdés 25. pontjában a „szociális vetítési alap összegét” szövegrész helyébe a „37 500 forintot” szöveg,
18. 2. § (1) bekezdés 26. pontjában a „szociális vetítési alap összegét” szövegrész helyébe a „37 500 forintot” szöveg,
19. 2. § (1) bekezdés 29. pontjában a „szociális vetítési alap összege másfélszeresét” szövegrész helyébe a „74 900 forintot” szöveg,
20. 2. § (1) bekezdés 33. pontjában az „500 000” szövegrész helyébe a „657 600” szöveg és a „szociális vetítési alap összegét” szövegrész helyébe a „37 500 forintot” szöveg,
21. 2. § (1) bekezdés 34. pontjában az „500 000 Ft-ot” szövegrész helyébe a „657 600 forintot” szöveg és a „szociális vetítési alap összegét” szövegrész helyébe a „37 500 forintot” szöveg,
22. 2. § (1) bekezdés 36. pontjában a „szociális vetítési alap összegét” szövegrész helyébe a „37 500 forintot” szöveg,
23. 2. § (1) bekezdés 37. pontjában a „szociális vetítési alap összegét” szövegrész helyébe a „37 500 forintot” szöveg,
24. 2. § (1) bekezdés 38. pontjában a „szociális vetítési alap összegének felét” szövegrész helyébe a „18 800 forintot” szöveg és az „egyösszegben” szövegrész helyébe az „egy összegben” szöveg,
25. 2. § (1) bekezdés 40. pontjában az „a szociális vetítési alap összege négyszeresét” szövegrész helyébe a „149 900 forintot” szöveg,

26. 2. § (1) bekezdés 41. pontjában a „szociális vetítési alap összege kétszeresét” szövegrész helyébe a „74 900 forintot” szöveg, az „egyösszegben” szövegrész helyébe az „egy összegben” szöveg és az „az 500 000 Ft-ot” szövegrész helyébe az „a 657 600 forintot” szöveg,
27. 2. § (1) bekezdés 42. pontjában a „szociális vetítési alap összegét” szövegrész helyébe a „37 500 forintot” szöveg lép.

6. § Hatályát veszti a 230/2015. (VIII. 12.) Korm. r. 2. § (1) bekezdés 30. pontja.

7. § A természetes személyek adósságrendezési eljárásában a méltányolható lakásigény, továbbá lakásbérleti vagy lakáshasználati díj meghatározásáról szóló 241/2015. (IX. 8.) Korm. rendelet [a továbbiakban: 241/2015. (IX. 8.) Korm. r.] 3. § (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) A méltányolható lakóingatlan forgalmi értékét az 1. melléklet tartalmazza. Az összegek lakóház esetében a telekárát is tartalmazzák. A lakhatási feltételek megtartására szolgáló ingatlan meghatározása érdekében az 1. mellékletben meghatározott forgalmi értéktől legfeljebb 8%-kal felfelé eltérést kezdeményezhet az adós,

a) ha azt igazolt, kivételes méltánylást igénylő egyéni vagy családi körülményei vagy a településrész sajátosságai indokolják, vagy

b) ha az ingatlan a Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény 1/1. mellékletében felsorolt, a Budapesti Agglomerációhoz tartozó településen vagy a turisztikai térségek meghatározásáról szóló 429/2020. (IX. 14.) Korm. rendelet 1. mellékletében felsorolt településen van.”

8. § A 241/2015. (IX. 8.) Korm. r. 5. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Az e §-ban meghatározott mértékektől felfelé eltérést akkor kezdeményezhet az adós,

a) ha azt kivételes méltánylást igénylő, igazolt egyéni vagy családi körülmények vagy a településrész sajátosságai indokolják, és az eltérés mértéke nem haladhatja meg a 8%-ot, vagy

b) ha az ingatlan a Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény 1/1. mellékletében felsorolt, a Budapesti Agglomerációhoz tartozó településen vagy a turisztikai térségek meghatározásáról szóló 429/2020. (IX. 14.) Korm. rendelet 1. mellékletében felsorolt valamelyik településen van.”

9. § A 241/2015. (IX. 8.) Korm. r. 4. Záró rendelkezések alcíme a következő 7. és 8. §-sal egészül ki:

„7. § (1) E rendelet 3. § (5) bekezdésének, 5. § (2) bekezdésének, 8. §-ának, 1. mellékletének és 2. mellékletének a természetes személyek adósságrendezési eljárásának részletes szabályairól szóló 299/2023. (VII. 10.) Korm. rendelettel [a továbbiakban: 299/2023. (VII. 10.) Korm. rendelet] megállapított rendelkezéseit – a (2)–(9) bekezdésben foglaltak figyelembevételével – a 299/2023. (VII. 10.) Korm. rendelet hatálybalépésekor folyamatban lévő eljárásokban is alkalmazni kell.

(2) Ha a 299/2023. (VII. 10.) Korm. rendelet hatálybalépésekor folyamatban lévő bírósági adósságrendezési eljárásban már elkészült az egyezségi javaslat, de az nem felel meg a 299/2023. (VII. 10.) Korm. rendeletben foglaltaknak, a családi vagyongfelügyelő az egyezségi javaslatot átdolgozza, és a 299/2023. (VII. 10.) Korm. rendelet hatálybalépésétől számított 30 napon belül szavazásra bocsátja.

(3) Ha a 299/2023. (VII. 10.) Korm. rendelet hatálybalépésekor folyamatban lévő bírósági adósságrendezési eljárásban az egyezés a bírósághoz már benyújtásra került, de annak jóváhagyása tárgyában a bíróság még nem hozott végzést, – az adósnak a 299/2023. (VII. 10.) Korm. rendelet hatálybalépésétől számított 30 napon belül, a családi vagyongfelügyelő útján benyújtott kérelmére – a bíróság a kérelem kézhezvételétől számított 15 napon belül, a végzés kézbesítésétől számított 30 napos határidő tűzésével elrendeli az adósságrendezési egyezés 299/2023. (VII. 10.) Korm. rendeletben foglaltaknak megfelelő átdolgozását és ismételt szavazásra bocsátását.

(4) Ha a 299/2023. (VII. 10.) Korm. rendelet hatálybalépésekor folyamatban lévő bírósági adósságrendezési eljárásban az egyezséget a bíróság már jóváhagyta, de a végzés még nem jogerős, – az adósnak a 299/2023. (VII. 10.) Korm. rendelet hatálybalépésétől számított 30 napon belül, a családi vagyongfelügyelő útján benyújtott kérelmére – a bíróság a kérelem kézhezvételétől számított 15 napon belül, a végzés kézbesítésétől számított 30 napos határidő tűzésével elrendeli az adósságrendezési egyezés 299/2023. (VII. 10.) Korm. rendeletben foglaltaknak megfelelő átdolgozását és ismételt szavazásra bocsátását, valamint a korábbi végzését hatályon kívül helyezi.

(5) Ha a 299/2023. (VII. 10.) Korm. rendelet hatálybalépésekor folyamatban lévő bírósági adósságrendezési eljárásban a családi vagyonfelügyelő már benyújtotta a bíróságnak az adósságtörlesztési tervet, de az nem felel meg a 299/2023. (VII. 10.) Korm. rendeletben foglaltaknak, a bíróság soron kívül, a végzés kézbesítésétől számított 15 napos határidő tűzésével elrendeli annak átdolgozását.

(6) Ha a 299/2023. (VII. 10.) Korm. rendelet hatálybalépésekor folyamatban lévő bírósági adósságrendezési eljárásban a bíróság már jóváhagyta az adósságtörlesztési tervet, de a végzés még nem jogerős, – az adósnak a 299/2023. (VII. 10.) Korm. rendelet hatálybalépésétől számított 30 napon belül, a családi vagyonfelügyelő útján előterjesztett kérelmére – a bíróság a kérelem kézhezvételétől számított 15 napon belül végzést hoz az adósságtörlesztési végzés e rendeletben foglaltaknak megfelelő módosításáról, és a korábbi végzését ebben a részében hatályon kívül helyezi.

(7) Ha bírósági adósságrendezési eljárásban a bíróság adósságrendezési egyezsége jóváhagyó végzése vagy adósságtörlesztési végzése a 299/2023. (VII. 10.) Korm. rendelet hatálybalépését megelőzően már jogerőre emelkedett, vagy a 299/2023. (VII. 10.) Korm. rendelet hatálybalépését követően emelkedik jogerőre, az adós az Are. tv. 64. § (2) bekezdésében, illetve 82. § (3) bekezdésében felsorolt okokon kívül is kérelmezheti az egyezségnek, illetve az adósságtörlesztési végzésnek a 299/2023. (VII. 10.) Korm. rendeletben foglaltaknak megfelelő módosítását.

(8) A 8. § (2) bekezdésében foglaltakat 2024. május 1-jétől kell alkalmazni.

(9) A 8. §-ban meghatározott összeghatárok emelkedése esetén azok 8. § (2) bekezdése szerinti közzétételének napján folyamatban lévő eljárásokban az (1)–(8) bekezdésben foglaltakat kell alkalmazni.

8. § (1) Az 1. és 2. mellékletben meghatározott összeghatárok évente, a Központi Statisztikai Hivatal által közzétett, az előző év azonos hónapjához viszonyított árindex mértékével megegyező mértékben növekednek.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott, megnövelt összeghatárokat a Családi Csődvédelmi Szolgálat a honlapján a naptári év május 20-áig közzéteszi, és azokat a naptári év június 1-jétől kell alkalmazni.”

10. § (1) A 241/2015. (IX. 8.) Korm. r. 1. melléklete helyébe a 2. melléklet lép.

(2) A 241/2015. (IX. 8.) Korm. r. 2. melléklete helyébe a 3. melléklet lép.

11. § A 241/2015. (IX. 8.) Korm. r. 4. alcím címében a „Záró rendelkezések” szövegrész helyébe a „Záró és átmeneti rendelkezések” szöveg lép.

12. § Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. melléklet a 299/2023. (VII. 10.) Korm. rendelethez

Az Are. tv. 5. §-ában, 45. § (3) és (5) bekezdésében, valamint 72. § (1) bekezdésében alkalmazandó felső összeghatárok

	A	B
1.	Valorizálásra kerülő tétel	Felső összeghatár
2.	Az Are. tv. 5. § 47. pont a) alpontja szerinti privilegizált követelések felső összeghatára	74 900 forint
3.	Az Are. tv. 5. § 47. pont a) alpontja szerinti privilegizált követelések felső összeghatára a bíróság által megállapított méltánylandó esetekben	112 400 forint
4.	Az Are. tv. 5. § 47. pont b) alpontja szerinti privilegizált követelések felső összeghatára	56 300 forint

5.	Az Are. tv. 5. § 47. pont c) alpontja szerinti privilegizált követelések felső összeghatára	19 800 forint közműdíjakkal együtt: 39 500 forint
6.	Az Are. tv. 5. § 47. pont d) alpontja szerinti privilegizált követelés felső összeghatára	2 630 000 forint
7.	Az Are. tv. 45. § (3) bekezdésében meghatározott, az adós, adóstárs, a saját és a velük közös háztartásban élő hozzátartozók mindennapi életvezetéssel összefüggő szokásos kiadásainak céljából havonta és személyenként a megélhetési célú fizetési számlájáról történő készpénzfelvétel és fizetési megbízások felső összeghatára	74 900 forint 3-nál több közeli hozzátartozó esetén személyenként: 56 300 forint
8.	Az Are. tv. 45. § (5) bekezdés a) pontjában meghatározott, esedékes, folyamatosan teljesítendő fizetési kötelezettségek felső összeghatára	74 900 forint
9.	Az Are. tv. 45. § (5) bekezdés b) pontjában meghatározott, esedékes, folyamatosan teljesítendő fizetési kötelezettségek felső összeghatára	74 900 forint
10.	Az Are. tv. 45. § (5) bekezdés c) pontjában meghatározott, esedékes, folyamatosan teljesítendő fizetési kötelezettségek felső összeghatára	19 800 forint közműdíjakkal együtt: 39 500 forint
11.	Az Are. tv. 72. § (1) bekezdésében meghatározott, az adós, adóstárs, a saját és a velük közös háztartásban élő közeli hozzátartozók mindennapi életvezetéssel összefüggő szokásos kiadásainak céljából havonta és személyenként a megélhetési célú fizetési számlájáról történő készpénzfelvétel és fizetési megbízások felső összeghatára személyenként	56 300 forint
12.	Az Are. tv. 72. § (1) bekezdésében meghatározott méltányolható esetekben, az adós, adóstárs, a saját és a velük közös háztartásban élő közeli hozzátartozók mindennapi életvezetéssel összefüggő szokásos kiadásainak céljából havonta és személyenként a megélhetési célú fizetési számlájáról történő készpénzfelvétel és fizetési megbízások felső összeghatára személyenként	112 400 forint

2. melléklet a 299/2023. (VII. 10.) Korm. rendelethez

„1. melléklet a 241/2015. (IX. 8.) Korm. rendelethez

Adósságrendezési eljárásban a méltányolható lakóingatlan forgalmi értékére vonatkozó felső összeghatár

	A	B	C
1.	Főváros/vármegye/régió	Vármegyén belüli elhelyezkedés	Méltányolható négyzetméterár (ezer forint)
2.	Budapest		830
3.	Pest vármegye	város	648
4.	Pest vármegye	község	408
5.	Közép-Dunántúl Székesfehérvár	megyei jogú város	586
6.	Közép-Dunántúl Tatabánya	megyei jogú város	464
7.	Közép-Dunántúl Veszprém	megyei jogú város	651
8.	Közép-Dunántúl	város	392
9.	Közép-Dunántúl	község	213
10.	Nyugat-Dunántúl Győr	megyei jogú város	584
11.	Nyugat-Dunántúl Szombathely	megyei jogú város	450
12.	Nyugat-Dunántúl Zalaegerszeg	megyei jogú város	410

13.	Nyugat-Dunántúl	város	408
14.	Nyugat-Dunántúl	község	181
15.	Dél-Dunántúl Pécs	megyei jogú város	447
16.	Dél-Dunántúl Kaposvár	megyei jogú város	350
17.	Dél-Dunántúl Szekszárd	megyei jogú város	386
18.	Dél-Dunántúl	város	332
19.	Dél-Dunántúl	község	106
20.	Észak-Magyarország Miskolc	megyei jogú város	349
21.	Észak-Magyarország Eger	megyei jogú város	481
22.	Észak-Magyarország Salgótarján	megyei jogú város	193
23.	Észak-Magyarország	város	205
24.	Észak-Magyarország	község	89
25.	Észak-Alföld Debrecen	megyei jogú város	613
26.	Észak-Alföld Szolnok	megyei jogú város	362
27.	Észak-Alföld Nyíregyháza	megyei jogú város	419
28.	Észak-Alföld	város	183
29.	Észak-Alföld	község	73
30.	Dél-Alföld Kecskemét	megyei jogú város	459
31.	Dél-Alföld Békéscsaba	megyei jogú város	296
32.	Dél-Alföld Szeged	megyei jogú város	524
33.	Dél-Alföld	város	197
34.	Dél-Alföld	község	87

"

3. melléklet a 299/2023. (VII. 10.) Korm. rendelethez

„2. melléklet a 241/2015. (IX. 8.) Korm. rendelethez

Adósságrendezési eljárásban a lakásbérleti díjra vagy a lakás használatáért fizetendő ellenértékre vonatkozó felső összeghatár

	A	B
1.	Főváros/vármegye/régió	Méltányolható lakbér-négyzetméterár közműdíjak nélkül (forint)
2.	Budapest	3 790
3.	Pest vármegye	2 850
4.	Közép-Dunántúl	2 620
5.	Nyugat-Dunántúl	2 490
6.	Dél-Dunántúl	2 460
7.	Észak-Magyarország	2 130
8.	Észak-Alföld	2 560
9.	Dél-Alföld	2 250

"

**A Kormány 300/2023. (VII. 10.) Korm. rendelete
a természetes személyek adósságrendezéséről szóló egyes jogszabályok veszélyhelyzetben történő eltérő
alkalmazásáról szóló 23/2023. (II. 1.) Korm. rendelet hatályon kívül helyezéséről**

A Kormány az Alaptörvény 53. cikk (1) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében, figyelemmel a védelmi és biztonsági tevékenységek összehangolásáról szóló 2021. évi XCIII. törvény 80. és 81. §-ára, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

- 1. §** Hatályát veszti a természetes személyek adósságrendezéséről szóló egyes jogszabályok veszélyhelyzetben történő eltérő alkalmazásáról szóló 23/2023. (II. 1.) Korm. rendelet.
- 2. §** Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

VIII. A Kúria határozatai

A Kúria 5/2023. JEH határozata (Jpe.III.60.043/2022/9. szám) a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsának jogegységi határozata

A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa a Kúria B.III. tanácsa által előterjesztett előzetes döntéshozatali indítvány alapján lefolytatott jogegységi eljárásban a 2023. június 5-én megtartott ülésen a fiatalkorúval szemben kiszabható büntetések tárgyában meghozta a következő

jogegységi határozatot:

1. A fiatalkorú esetében a felnőttkorú elkövetőre alkalmazandó szabályoktól eltérően a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 109. § (1) bekezdése speciális tételkeret minimumot határoz meg, így bármely, szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény esetén – függetlenül a Különös Részben meghatározott büntetési tételkeret alsó határától – szabadságvesztés helyett elzárás, közérdekű munka, pénzbüntetés, foglalkozástól eltiltás, járművezetéstől eltiltás, kitiltás, sportrendezvények látogatásától való eltiltás vagy kiutasítás, illetve e büntetések közül több is kiszabható.
2. A Bfv.420/2019/6. és Bfv.936/2018/15. számú határozatok nem hivatkozhatók kötelező erejű határozatként.

Indokolás

I.

- [1] A Kúria B.III. tanácsa (a továbbiakban: indítványozó) a Bfv.830/2021. számú ügyben, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 32. § (1) bekezdés b) pontja és a Bszi. 33. § (1) bekezdés b) pontja alapján, a jogegység érdekében, előzetes döntéshozatali indítványt terjesztett elő, hivatkozva arra, hogy a tanács jogkérdésben el kíván térni a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett Bfv.420/2019/6. és Bfv.936/2018/15. számú határozataitól.
- [2] Az indítványozó által feltett eldöntendő kérdés alapjául szolgáló Bfv.830/2021. számú ügy az alábbiak szerint foglalható össze:
- [3] 1) A Pesti Központi Kerületi Bíróság mint a fiatalkorúak bírósága a 2020. november 19-én meghozott 8.Fk.21.139/2019/28. számú ítéletével a fiatalkorú I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntetésében {a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény [a továbbiakban: Btk.] 311. §, Btk. 310. § (1) bekezdés a) pont, (2) bekezdés} és rongálás vétségében [Btk. 371. § (I) bekezdés, (2) bekezdés a) pont]} mint bűnsegédet. Ezért öt halmazati büntetésül háromszáz óra fizikai munkakörben letöltendő közérdekű munka büntetésre ítélte.
- [4] Az ítéletnek a fiatalkorú I. rendű terhelt büntetésére vonatkozó indokolása szerint a terhére megállapított súlyosabb cselekmény – a közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntette – két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. Erre figyelemmel a büntetési tételkeret a halmazati szabályok alapján, a Btk. 109. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés szerint, egy hónaptól hét év hat hónapig terjedő szabadságvesztés.
- [5] Az elkövetett cselekmények egyikének nagyobb tárgyi súlyára és az értékelt súlyosító körülményekre tekintettel úgy ítélte meg az elsőfokú bíróság, hogy az időközben tizennyolcadik életévét betöltött fiatalkorú I. rendű terhelt esetében is kizárólag büntetés kiszabásával érhető el a helyes irányba történő fejlődése. Esetében az értékelt enyhítő körülményeket szem előtt tartva azonban a közérdekű munka büntetést látta szükségesnek és egyben elegendőnek is ahhoz, hogy a fiatalkorúakra vonatkozó speciális büntetés kiszabási szempontok érvényesüljenek. Így a Btk. 112. §-ban foglalt speciális szabályt is figyelembe véve ítélte a Btk. 47. § alapján közérdekű munka büntetésre.
- [6] 2) A kizárólag védelmi fellebbezés alapján eljáró Fővárosi Törvényszék 2021. április 16-án meghozott 21.Fkf.5427/2021/7. számú ítélete a fiatalkorú I. rendű terhelttel szemben kiszabott büntetés nemét és mértékét

nem érintette, így az elsőfokú ítéletet a tekintetében ebben a részben helybenhagyta. A másodfokú határozat indokolása szerint helyesen döntött az elsőfokú bíróság amikor a fiatalkorú I. rendű terhelt esetében – figyelemmel a fiatalkorúakra vonatkozó enyhébb szabályokra, valamint az időmúlásra is – nem szabott ki szabadságelvonással járó büntetést. Rámutatott, hogy a közérdekű munka büntetés neme és mértéke – a fiatalkorú I. rendű terhelt előélete ellenére is – megfelel a Btk.-ban szereplő büntetési céloknak és büntetés kiszabási elveknek.

- [7] Ügyészi fellebbezés hiányában az álláspontját a védelmi fellebbezésre tett észrevételként előterjesztő Fővárosi Főügyészség érvelésére reagálva a másodfokú bíróság kifejtette, hogy a Btk. 106. § (3) bekezdése szerint fiatalkorúval szemben szabadságelvonással járó intézkedést alkalmazni vagy szabadságelvonással járó büntetést kiszabni csak akkor lehet, ha az intézkedés vagy a büntetés célja más módon nem érhető el. Ezzel összefüggésben utalt arra, hogy a Btk. 116. § (1) bekezdése szerint fiatalkorúval szemben próbára bocsátásnak bármely bűncselekmény esetén helye van, de egyben kiemelte, hogy a Btk. 109. § (1) bekezdése alapján a fiatalkorúra kiszabható szabadságvesztés legrövidebb tartama bármely bűncselekmény esetén egy hónap. Hivatkozott a Btk. 82. § (1) bekezdésére is, mely rendelkezés szerint a büntetési tételnél enyhébb büntetés szabható ki, ha annak legkisebb mértéke a büntetés kiszabásának elveire figyelemmel túl szigorú lenne.
- [8] A másodfokú határozat indokolása szerint a felhívott jogszabályi rendelkezésekből nyilvánvalóan következik, hogy a jogalkotó nem zárta el a bíróságot fiatalkorú terheltek esetén attól, hogy a büntetés kiszabást az elsőfokú bíróság által használt keretek között gyakorolja.
- [9] 3) A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a Fővárosi Főügyészség terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a fiatalkorú I. rendű terhelt javára a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában meghatározott okból. Indokai szerint a fiatalkorú I. rendű terhelt által elkövetett közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntette büntetési tételére figyelemmel a közérdekű munka büntetés kiszabása vele szemben törvénysértő.
- [10] Kifejtette, hogy a Btk. büntetés enyhítésére vonatkozó általános rendelkezései körében a 33. § (4) bekezdése minden olyan esetben, amikor a bűncselekmény büntetési tételének alsó határa nem éri el az egyévi szabadságvesztést, általános jelleggel lehetővé teszi szabadságvesztés helyett elzárás, közérdekű munka, pénzbüntetés, foglalkozástól eltiltás, járművezetéstől eltiltás, kitiltás, sportrendezvények látogatásától való eltiltás vagy kiutasítás kiszabását, illetve e büntetések közül több is kiszabható. Ehhez hozzátette, hogy amennyiben a bűncselekmény büntetési tételének alsó határa egy év vagy ezt meghaladó szabadságvesztés, akkor a büntetés enyhítésére csak az enyhítő szakasz, a Btk. 82. § alkalmazásával van lehetőség.
- [11] A felülvizsgálati indítvány utalt arra, hogy a Btk. XI. Fejezetének szabályai a fiatalkorúakra nézve az általánostól eltérő, kedvezőbb rendelkezéseket tartalmaznak a szabadságvesztés büntetést illetően. Ehhez kapcsolódóan jelezte, hogy fiatalkorúval szemben szabadságvesztés a Btk. 106. §-ában megfogalmazott büntetési célokkal összhangban csak kivételesen, és adott esetben is csak a Btk. 109. §-ában maximalizált tartamban szabható ki. Álláspontja szerint a fiatalkorúak büntetés kiszabására vonatkozó külön szabályok azonban nem jelentik egyben azt is, hogy bármely bűncselekmény miatt, bármely büntetés alkalmazható lenne.
- [12] Hangsúlyozta, hogy a „büntetés kiszabás” és a „büntetési tétel” egymástól eltérő anyagi jogi fogalmak. A Btk. 109. §-ának szabályai pedig egyértelműen büntetés kiszabásról rendelkeznek. Ezzel szemben a büntetési tétellel kapcsolatos rendelkezéseket tartalmaz a Btk. 33. § (4) bekezdése és a Btk. 82. §-a, amikor előírja, hogy a büntetési tételnél enyhébb büntetés milyen más büntetési tételkeretek és büntetési nemek között szabható ki. Az általa alkalmazhatónak ítélt szabályokat ismertette jelezte, hogy a Btk. 33. § (4) bekezdése és a Btk. 82. §-a a büntetési tételnél enyhébb büntetés alkalmazhatóságát nem a fiatalkorúval szemben a cselekmény miatt kiszabható leghosszabb, vagy legrövidebb büntetési tartamhoz köti, hanem a különös részi tényállásban megállapított büntetési tétel alsó határához igazítja. Mindez szerinte azt jelenti, hogy Btk. 33. § (4) bekezdésében foglalt általános szabály alkalmazásának fiatalkorú esetében is csak akkor van helye, ha a bűncselekmény büntetési tételének alsó határa nem éri el az egy év szabadságvesztést.
- [13] Az érveléséből a jelen ügyre vonatkoztatva azt a következtetést vonta le, hogy ha az adott bűncselekmény háromévi szabadságvesztésnél súlyosabban büntetendő, úgy a szabadságvesztésnél enyhébb büntetési nem kiszabása, és pedig az enyhítő rendelkezések alkalmazásával, a Btk. 82. § (2) bekezdése alapján fiatalkorúval szemben is csak abban az esetben alkalmazható, ha annak különös részi legkisebb mértéke egyévi szabadságvesztés. Álláspontja szerint a fiatalkorúak büntetés kiszabására irányadó speciális szabályok akkor lépnek előtérbe, ha a szabadságvesztés helyett – a különös részi büntetési tételkeretre figyelemmel – az enyhítéssel más, enyhébb büntetési nem alkalmazására nincs lehetőség, ezért a bíróság szabadságvesztést szab ki, és a szabadságvesztés konkrét tartamáról e külön szabályok keretei között hoz döntést.

- [14] A felülvizsgálati indítványának összegzésében kiemelte a főügyészség, hogy a fiatalkorú I. rendű terhelt terhére megállapított közfeladatot ellátó személy elleni erőszak Btk. különös részi tényállásban meghatározott büntetési tételének alsó határa két év, így a Btk. 33. § (4) bekezdésének alkalmazására, azaz szabadságvesztés helyett közérdekű munka kiszabására e törvényhely alapján nincs lehetőség. Vele szemben a Btk. 82. § (2) bekezdés c) pontja alapján legkevesebb egyévi szabadságvesztést lehetett volna kiszabni. A Btk. 82. § (3) bekezdése a kétszeres enyhítést, azaz a szabadságvesztésnél enyhébb büntetési nem kiszabását pedig csak abban az esetben teszi lehetővé, ha a büntetési tétel alsó határa egyévi szabadságvesztés.
- [15] 4) A Legfőbb Ügyészség a felülvizsgálati indítványt fenntartotta. Indokai szerint a fiatalkorú terhelt szabadságvesztésének generális minimuma nem jelenti egyben azt is, hogy velük szemben bármely bűncselekmény miatt bármely büntetés kiszabható lenne. Generikus jogalkalmazási elvként hivatkozott arra, hogy a Btk. Általános Részében meghatározott törvényi feltételek szempontjából mindig a Különös Részben meghatározott büntetési tétel az irányadó. Hozzátette, hogy a Btk. 109. §-ában foglalt külön szabályoknak – a büntetékiszabás körén kívül – a jogalkotó csupán a büntethetőség elévülése határidejének számításánál és a visszaesőkre vonatkozó rendelkezések szempontjából tulajdonít jelentőséget.
- [16] Álláspontja az, hogy a Btk. – a jogerős ügydöntő határozat meghozatala során alkalmazott elkövetéskor hatályos – 33. § (4) bekezdésének általános szabályára figyelemmel a háromévi szabadságvesztésnél súlyosabban büntetendő bűncselekmények esetében a büntetés enyhítésére csak az enyhítő szakasz – a Btk. 82. § – rendelkezései alapján van törvényes lehetőség. Rámutatott arra, hogy a Btk. 82. § (2) bekezdés c) pontja értelmében, amennyiben a büntetési tétel legkisebb mértéke kétévi szabadságvesztés – márpedig a fiatalkorú I. rendű terhelt által megvalósított, csoportosan elkövetett közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntette ilyen bűncselekmény és e mérték a büntetés kiszabásának elveire figyelemmel túl szigorú lenne, ehelyett legkevesebb egyévi szabadságvesztés szabható ki.
- [17] Ebből azt a következtetést volta le, hogy a Btk. azon bűncselekmények esetében, amelyek különös részi büntetési tételének alsó határa kétévi szabadságvesztés, az idézett rendelkezés alapján a szabadságvesztésnél enyhébb büntetés alkalmazását nem teszi lehetővé. Emellett megjegyezte azt is, hogy mindazon bűncselekmények tekintetében, ahol a törvény a büntetési tétel alsó határát egyévi, vagy annál hosszabb tartamú szabadságvesztésben határozza meg, a büntetés enyhítése továbbra is csak a Btk. 82. §-a szerinti enyhítő szakasz alkalmazásával történhet.
- [18] Kifejtette, hogy mindezekre nézve nem ír elő eltérő rendelkezéseket a Btk. fiatalkorúakra vonatkozó XI. Fejezete sem. Ez azt jelenti szerinte, hogy a Btk. 33. § (4) bekezdése és a Btk. 82. §-a büntetési tételénél enyhébb büntetés alkalmazhatóságát nem a fiatalkorúval szemben a cselekmény miatt kiszabható leghosszabb vagy legrövidebb büntetési tartamhoz köti, hanem a különös részi törvényi tényállásban megállapított büntetési tétel felső, illetve alsó határához igazítja.
- [19] Ez álláspontja szerint azt jelenti, hogy a háromévi szabadságvesztésnél súlyosabban büntetendő bűncselekményeknél – a hatályos szabályozás szerint azon bűncselekmények esetében, ahol a törvény a büntetési tétel alsó határát egyévi, vagy annál hosszabb tartamú szabadságvesztésben határozza meg – a büntetés enyhítésére fiatalkorú esetében is csak az enyhítő szakasz, a Btk. 82. § (2) bekezdés d) pontjára figyelemmel, a Btk. 82. § (3) bekezdésének alkalmazásával kerülhet sor.
- [20] Indokaival összefüggésben hivatkozott a Kúria Bfv.420/2019/6., a Bfv.936/2018/15. és a Bfv.462/2017/6. számú határozataira.

II.

- [21] Az előzetes döntéshozatali indítvány szerint négy, a jelen eljárás tárgyát képező kérdést érintő felülvizsgálati határozat közül a Bfv.420/2019/6. és Bfv.936/2018/15. számú végzéseket tette közzé a Kúria a Bíróági Határozatok Gyűjteményében. A felhívott négy határozatnak a feltett kérdéssel kapcsolatos indokolása a következő:
- [22] Bfv.936/2018/15.
„[16] A felülvizsgálati eljárásban annak megállapításánál, hogy a büntetés törvénysértő tartamú-e, kizárólag a bűncselekmény minősítéséhez tartozó büntetési tételeknek és a Különös Részben írt tételkeretet emelő rendelkezéseknek van jelentősége, az enyhítő rendelkezés alkalmazhatósága és az ebből eredő leszállási lehetőség figyelmen kívül marad (BH 2014.174.).

[17] A Btk. szerint a három évi szabadságvesztésnél súlyosabban büntetendő bűncselekményeknél a büntetés enyhítésére csak az enyhítő szakasz (Btk. 82. §) rendelkezései alapján van törvényes lehetőség. A Btk. 82. § (2) bekezdés c) pontja értelmében, amennyiben a büntetési tétel legkisebb mértéke kétévi szabadságvesztés – márpedig a fiatalkorú terhelt által megvalósított bűncselekmény ilyen –, és e mérték a büntetés kiszabásának elveire figyelemmel túl szigorú lenne, ehelyett legkevesebb egyévi szabadságvesztés, kísérlet vagy bűnsegély esetében [a Btk. 82. § (4) bekezdése szerint, a 82. § (2) bekezdés soron következő d) pontja alapján] legfeljebb egy évnél rövidebb tartamú szabadságvesztés szabható ki. A Btk. 82. § (3) bekezdése értelmében a (2) bekezdés d) pontja esetében szabadságvesztés helyett elzárás, közérdekű munka vagy pénzbüntetés, illetve e büntetések egymás mellett is kiszabhatóak.

[18] Mindezekre nézve nem ír elő eltérő rendelkezéseket a Btk. fiatalkorúakra vonatkozó XI. Fejezete sem. A Btk. Általános Részében meghatározott törvényi feltételek szempontjából a Különös Részben meghatározott büntetési tétel az irányadó.

[19] Ez azt jelenti, hogy a Btk. 33. § (4) bekezdése és 82. §-a a büntetési tételnél enyhébb büntetés alkalmazhatóságát nem a fiatalkorúval szemben a cselekmény miatt kiszabható leghosszabb, vagy legrövidebb büntetési tartamhoz köti, hanem a Különös részi törvényi tényállásban megállapított büntetési tétel felső, illetve alsó határához igazítja.”

[23] Bfv.420/2019/6.

„[22] A Btk. XI. Fejezete a fiatalkorúakkal szemben alkalmazható joghátrányokkal kapcsolatban az általánostól eltérő, kedvezőbb rendelkezéseket tartalmaz. A büntetés kiszabás és a büntetési tétel a Btk. Általános Részében egymástól eltérő anyagi jogi fogalmak; ehhez képest a Btk. 108–109. §-ának szabályai a büntetés kiszabása körébe tartoznak. Ezzel szemben a 33. § (4) bekezdése – fiatalkorú és felnőttkorú elkövető esetén egyezően – a büntetési tétellel kapcsolatos rendelkezéseket tartalmaz, amikor előírja, hogy a büntetési tételnél enyhébb büntetés milyen maximális büntetési tétel mellett szabható ki.”

[24] Bfv.1.866/2015/12.

„[22] Mindez azt jelenti, hogy a 33. § (4) bekezdésében foglalt generális szabály alkalmazásának fiatalkorú esetében is csak akkor van helye, ha a felrótt bűncselekmény büntetési tételének felső határa három évi szabadságvesztésnél nem súlyosabb. Ha pedig a bűncselekmény három évi szabadságvesztésnél súlyosabban büntetendő, a szabadságvesztésnél enyhébb büntetési nem kiszabására – a Btk. 82. § (3) bekezdése alapján – fiatalkorúval szemben is csak akkor kerülhet sor, ha annak Különös Részi legkisebb mértéke egyévi szabadságvesztés.

[25] Bfv.462/2017/6.

„[42] Fiatalkorú terhelt esetében a kiszabható szabadságvesztés törvényben meghatározott általánosan, minden bűncselekmény tekintetében érvényesülő legrövidebb tartama [Btk. 109. § (1) bekezdés] és a részben életkorhoz, részben az elkövetett bűncselekmény különös részi büntetési tételéhez rendelt speciális leghosszabb tartama [Btk. 109. § (2) bekezdés] miatt a Btk. 82. § (2) bekezdés a)–d) pontjaiban és a (2) bekezdés d) pontjára vonatkozó – (3) bekezdésében írt – enyhítő rendelkezések nem a kiszabható szabadságvesztés tartamát határolják be, hanem azt, hogy az enyhítés az általános szabályok mentén alakul. Ennek megfelelően a szabadságvesztésnél enyhébb büntetés (ti. elzárás, közérdekű munka, pénzbüntetés) kizárólag akkor szabható ki, ha a büntetési tétel alsó határa egyévi szabadságvesztés [Btk. 82. § (3) bekezdés]. Vagyis: ha az adott bűncselekmény büntetési tételének alsó határa egyévi szabadságvesztésnél súlyosabb, szabadságvesztésnél enyhébb büntetési nem – ideértve a közérdekű munkát is – nem szabható ki. Ez a szabály pedig általános jellegű, vonatkozik mind a felnőttkorú, mind – eltérő speciális rendelkezés hiányában – a fiatalkorú terhelt esetére.”

III.

[26] 1) Az előzetes döntéshozatali indítvány a jogkérdés mikénti eldöntésére irányulóan a következőképpen fejtette ki az álláspontját:

[27] Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) 28. cikke szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambuláját, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni.

[28] A Btk. a XI. Fejezetében külön – a Btk.-n belül önállóan – szabályozza azokat a speciális jogi előírásokat, amelyek a felnőttkorúaktól deklaráltan eltérő jogi megoldásokat adnak az ügyészség és a védelem által a fiatalkorúak tekintetében feltett kérdésekre, úgymint az esetükben alkalmazható (kiszabható) szankció nemére és mértékére.

A jogalkotó ezzel a szabályozási technikával kompenzálja azt a helyzetet, hogy a fiatalkorúakra nem alkotott külön kódexet. Emiatt viszont oly módon kell különös – speciális – előírásokat megfogalmaznia, hogy azok felnőttkorúakra irányadó szabályoktól markánsan eltérjenek, és ezáltal érvényesüljön a Btk. 106. § (3) bekezdés azon rendelkezése, miszerint fiatalkorúval szemben szabadságelvonással járó intézkedést alkalmazni vagy szabadságelvonással járó büntetést kiszabni csak akkor lehet, ha az intézkedés vagy a büntetés célja más módon nem érhető el.

- [29] A jogalkotó ekként azt követeli meg (különösen a szankciók esetén), hogy a jogalkalmazó világosan foglaljon abban állást, vajon a XI. Fejezet adott (alkalmazandó) rendelkezése magában foglal-e olyan speciális előírást, amely esetén a Btk. valamely felnőttkorúakra vonatkozó rendelkezését nem kell irányadónak tekinteni.
- [30] Kétségtelen, a Btk. Általános Része szabályoz olyan jogintézményeket, amelyek a felnőtt- és a fiatalkorúakra egyező rendelkezéseket fogalmaznak meg (pl. járművezetéstől eltiltás, megrovás). Kétségtelen az is, hogy vannak olyanok is, amelyek a fiatalkorúak tekintetében nem érvényesíthetők (életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabása, fegyház fokozat) és van olyan, amely a felnőttkorúak esetében nem jöhet szóba (javítóintézeti nevelés). A Btk. 109. § (1)–(3) bekezdése különös szabályként markánsan és egyértelműen vonja meg a fiatalkorúak esetén kiszabható határozott tartamú szabadságvesztés alsó és felső határát. A Btk. 105. § (2) bekezdése értelmében a Btk. rendelkezéseit a fiatalkorúak tekintetében a XI. fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.
- [31] A Btk. indokolása ezzel kapcsolatban rögzíti, hogy a Btk. követi a magyar büntetőjogban közel fél évszázada kialakult hagyományt, miszerint a fiatalkorú elkövetőkre vonatkozó büntetőjogi szabályokat nem külön kódex, hanem az egységes büntető törvénykönyv egy külön fejezete tartalmazza. Rámutat továbbá arra, hogy a Btk. Általános Részének a törvény által meghatározott szabályait fiatalkorúakkal szemben olyan módon kell alkalmazni, hogy elsőként a XI. fejezetben írtakat kell megvizsgálni, és ha e fejezetben nincs eltérő rendelkezés, akkor az Általános Rész egyéb rendelkezései az irányadók.
- [32] A Btk. 106. § (2) bekezdés első mondata szerint fiatalkorúval szemben büntetést akkor kell kiszabni, ha intézkedés alkalmazása nem célravezető. Kiemeli az indokolás továbbá azt, hogy a szankciók kiválasztása során a Btk. továbbra is azt az elvet követi, hogy a fiatalkorúakkal szemben elsősorban a nevelés eszközeit kell alkalmazni, a szankciók kiválasztását illetően a követendő sorrend az alábbi:
1. szabadságelvonással nem járó intézkedés,
 2. szabadságelvonással nem járó büntetés,
 3. szabadságelvonással járó intézkedés,
 4. szabadságelvonással járó büntetés.
- [33] Ebből fakadóan tehát a fiatalkorúakkal szembeni büntetőeljárás során elsődlegesen azt kell megvizsgálni, hogy van-e helye szabadságelvonással nem járó intézkedés – azaz megrovás, próbára bocsátás vagy jóvátételi munka – alkalmazásának. Büntetést csak akkor lehet kiszabni, ha a bíróság azt állapítja meg, hogy másként nem érhető el a fiatalkorú helyes irányba történő fejlődése. A törvény indokolása kitér arra is, hogyha a bíróság arra a következtetésre jut, hogy a büntetés kiszabásának elvei csak büntetés alkalmazásával érvényesíthetőek, ez esetben is vizsgálnia kell, hogy van-e helye szabadságelvonással nem járó büntetés kiszabásának.
- [34] A Btk. 109. § (1) bekezdése szerint a fiatalkorúra kiszabható szabadságvesztés legrövidebb tartama bármely bűncselekmény esetén egy hónap. Ehhez kapcsolódóan a Btk. 109. §-hoz fűzött miniszteri indokolás utal arra, hogy a fiatalkorúakkal szemben kiszabható szabadságvesztés legrövidebb, illetve leghosszabb tartamáról rendelkezik, amely megegyezik a régi Btk. szabályaival. Ezzel összefüggésben kifejti, hogy a felnőttkorú elkövetők esetén a szabadságvesztés generális alsó határa három hónap mindazon esetekben, amikor a Különös Rész a büntetési tétel alsó határát nem jelöli meg.
- [35] Ebből következően felnőttkorú elkövetők esetén, ha a törvény szerinti tételkeret alsó határa években (egy, kettő, öt, vagy tíz) megállapított szabadságvesztés, akkor attól lefelé csak az enyhítő szakasz – a Btk. 82. § – alkalmazásával lehet eltérni. Ettől az általános szabálytól a törvény a fiatalkorúak esetében eltér. Velük szemben bármely bűncselekmény esetén – függetlenül a Különös Részben meghatározott alsó határtól – a generális minimum egy hónap szabadságvesztés.
- [36] Összhangban a korábbi valamennyi Btk.-hoz fűzött értelmezéssel – ez egyben fiatalkorúak esetében minden bűncselekményre vonatkozóan a speciális minimumot is jelenti. Ekként fiatalkorú esetén a büntetési tételkeret alsó határa egy hónap, a felső határa a Btk. 109. § (2) és (3) bekezdése szerint alakul. Ez a büntetési tételkeret tehát a törvény kötelezően alkalmazandó, mérlegelést nem tűrő szabálya. Ez a tételkeret irányadó a Btk. 109. § (4) bekezdése értelmében a büntethetőség elévülése határidejének számításánál, a visszaesőkre vonatkozó rendelkezések szempontjából, miként a Btk. 123. § (1) bekezdése révén a halmazati és összbüntetés során is.

- [37] Ezen okfejtéssel egyező álláspontot foglalt el a Kúria a Bfv.1.516/2014/8. számú határozatában, amikor a fiatalok I. rendű terheltre vonatkozó büntetési tételkeretet meghatározta, és a középérték alkalmazása szempontjából a büntetést vizsgálta.
- [38] A kérdés feltehető úgy is, hogy a Btk. 109. § (l) bekezdése által megállapított egy hónap generális minimum-e, vagy speciális minimum, ami egyben generális minimumot is jelent. Amennyiben generális minimum, a jogszabályi rendelkezés egyedüli értelme az, hogy fiatalokkal szemben egy hónapnál rövidebb tartamú szabadságvesztés semmilyen körülmények között nem szabható ki. Ezen érv mentén a büntetés kiszabása során a Különös Rész által meghatározott büntetési tételkeretből (speciális minimum és speciális maximum) kell kiindulni, és csak a törvény alsó határ átlépésére (enyhítés) vonatkozó szabályainak alkalmazásával lehet eljutni az egy évet el nem érő szabadságvesztés kiszabásához, amely azonban egy hónapnál kevesebb (generális minimum) nem lehet.
- [39] Ennek azonban fordítva is igaznak kell lennie, ami egyben a következőket is jelenti. Ha a Btk. 109. § (l) bekezdése a generális minimumot határozza meg, ugyanezen § (2) és (3) bekezdése a generális maximumot szabályozza. Vagyis például amennyiben egy 16. életévét betöltött fiatalok egy két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett és egy másik, enyhébb büntetésű bűncselekmény miatt ítélt el a bíróság, a halmazati büntetés két évtől tizenkét évig terjedő szabadságvesztés lehet, amihez igazodóan a középérték hét év, azonban a generális maximumra vonatkozó szabály miatt legfeljebb csak öt év szabható ki.
- [40] Amennyiben a Btk. 109. § (l) bekezdés helyes értelme az, hogy az generális és speciális minimum is egyben, akkor – eltérően a felnőttkorú elkövetőktől – az egy hónapos alsó határ nem csak azokban az esetekben irányadó, ha a különös részi büntetési tétel alsó határt nem jelöl meg, hanem valamennyi bűncselekmény esetében. Ilyenkor az enyhítésre vonatkozó szabályok természetesen nem alkalmazhatók, hiszen az az alsó határ lefelé történő átlépését jelenti, amely azonban fogalmilag kizárt.
- [41] E nézetből az is következik, hogy a Btk. 109. § (2) és (3) bekezdésében írt maximum is generális és speciális egyben, amely a halmazati büntetésre és a középértékre is hatással van. A fenti példával számolva, mivel a súlyosabb bűncselekmény (eredetileg két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés) maximuma öt év, a halmazati büntetés is legfeljebb hét év hat hónap, és ehhez igazodik a középérték is.
- [42] A Btk. 109. § (l) bekezdésében írt szabály speciális és egyben generális minimumként történő értelmezése mellett további érv vezethető le a jogszabály teleologikus (céltelelező) értelmezéséből. A törvény ugyanis a fiatalokkal szemben alkalmazandó joghátrányok céljára vonatkozó rendelkezések – a Btk. 106. § – érvényesülése érdekében valamennyi fiatalok bármilyen bűncselekménye esetén lehetővé teszi próbára bocsátás alkalmazását. Logikai ellentmondáshoz vezetne a Btk. szabályainak olyan értelmezése, amely kizárná a szabadságvesztéshez képest alternatív büntetések (pl. közérdekű munka) alkalmazását úgy, hogy a jóval enyhébb intézkedés, a próbára bocsátás alkalmazása expressis verbis biztosított.
- [43] Figyelemmel arra, hogy a jogszabály előkészítője az indoklásában Btk.-nak a régi Btk.-val való egyezőségére utal a fiatalokkal szemben kiszabható szabadságvesztés legrövidebb, illetve leghosszabb tartamával kapcsolatosan, ezért változatlanul irányadónak tekinthető a régi Btk. 110. §-ához fűzött indoklás, amely szerint mivel a fiatalokkal szemben alkalmazható szabadságvesztés alsó határa alacsonyabb az általánossal, ezért ez lép a Különös Részben meghatározott törvényi büntetési tétel legkisebb mértéke helyébe, ha az ennél magasabb.
- [44] Ebből az következik – az indoklás szerint –, hogy a büntetés enyhítéséről szóló régi Btk. 87. § (2) bekezdés a)–d) pontja fiatalokra nem alkalmazható.
- [45] Ha a Btk. indoklásában kifejtett jogértelmezés változatlanul irányadó, akkor a felnőttkorú elkövetők esetén, ha a törvény szerinti tételkeret alsó határa egy, kettő, öt, vagy tíz évben megállapított szabadságvesztés, akkor attól lefelé csak az enyhítő szakasz – a Btk. 82. § – alkalmazásával lehet eltérni. Azonban ettől az általános szabálytól a törvény a fiatalok esetében eltér. Velük szemben bármely bűncselekmény esetén függetlenül a Különös Részben meghatározott alsó határtól a generális és speciális minimum egy hónap szabadságvesztés, és a Btk. 82. § (2) bekezdés a)–d) pontja nem alkalmazható.
- [46] A felnőttkorúaknál a három hónap minimum tartam mindazon különös részi tényállások esetén alkalmazandó, ahol a büntetési tétel alsó keretét nem határozta meg a jogalkotó. Amennyiben meghatározta, úgy attól csak az enyhítő szakasz – Btk. 82. § (2) bekezdés – alkalmazásával lehet eltérni. A fiatalok esetében a szabadságvesztés minden bűncselekmény esetén irányadó egy hónap tételkereti alsó határ kötelező előírása miatt a Btk. 82. § (2) bekezdés szerinti enyhítés az ügyési indítványban írt módon és okból nem értelmezhető és nem alkalmazható.
- [47] Ebből viszont az is következik, hogy fiatalokkal szemben a Különös Részben két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekmény esetén egy évnél rövidebb szabadságvesztés, közérdekű munka, vagy pénzbüntetés is kiszabható, vagy intézkedés alkalmazható.

- [48] Ez a lehetőség a régi és a hatályos Btk.-ban egyaránt biztosított volt, ezért nincs jelentősége a Btk. 33. § (4) bekezdése mikénti változásának sem. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a 2021. január 1-től hatályos Btk. 33. § (4) bekezdése szerint: „Ha a bűncselekmény büntetési tételének alsó határa nem éri el az egy év szabadságvesztést, szabadságvesztés helyett elzárás, közérdekű munka, pénzbüntetés, foglalkozástól eltiltás, járművezetéstől eltiltás, kizárás, sportrendezvények látogatásától való eltiltás vagy kiutasítás, illetve e büntetések közül több is kiszabható.”
- [49] Az indítványban felvetett jogkérdés eldöntésére az indítványozó azt a javaslatot tette, amely szerint fiatalkorúval szemben bármely bűncselekmény, így a Különös Részben két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekmény esetén egy évnél rövidebb szabadságvesztés, elzárás, közérdekű munka vagy pénzbüntetés is kiszabható. Mindezekre tekintettel kívánt eltérni az indítványozó a Kúria Bfv.420/2019/6. és Bfv.936/2018/15. számú határozataiban foglaltaktól, és ezért terjesztett elő a Bszi. 33. § (I) bekezdés b) pontja, valamint a Bszi. 32. § (I) bekezdés b) pontja alapján a jogegység érdekében előzetes döntéshozatali indítványt, amely alapján a Bszi. 32. § (1) bekezdése a) pont első fordulata alapján, az egységes ítélezési gyakorlat biztosítása érdekében ennek megfelelő tartalmú jogegységi határozat meghozatalát indítványozta. Ezzel egyidejűleg a folyamatban lévő felülvizsgálati eljárást a Bszi. 32. § (2) bekezdése alapján felfüggesztette.
- [50] 2) A Legfőbb Ügyész az előzetes döntéshozatal iránti eljárásban a Bszi 37. § (2) bekezdésének megfelelően tett nyilatkozatában az indítványozó álláspontjával, bár eltérő okokból, de egyetértett. Kifejtette, hogy a Btk. 80. § (2) bekezdése szerint határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabásakor a büntetési tétel középértéke irányadó. A középérték a büntetési tétel alsó és felső határa összegének fele. A középérték számítása során a szabadságvesztés Btk. 109. §-a szerint kiszabható tartamának figyelembevétele azt feltételezi, hogy ezek a tartamok lépnek a különös részi tételkeretek helyébe. Azaz a Btk. 109. § (1) bekezdése alapján a fiatalok elkövető esetében bármely bűncselekmény büntetési tételének alsó határa egy hónap. E rendelkezés tehát nem egy speciális enyhítő szakasz, hanem a tételkeretek korrekciója. Ismertette, hogy a Btk. 82. §-ának (2) bekezdése szerint, ha a büntetési tétel alsó határa
- tízévi szabadságvesztés, ehelyett legkevesebb ötévi,
 - ötévi szabadságvesztés, ehelyett legkevesebb kétévi,
 - kétévi szabadságvesztés, ehelyett legkevesebb egyévi,
 - egyévi szabadságvesztés, ehelyett rövidebb tartamú szabadságvesztést lehet kiszabni.
- [51] Rámutatott, hogy a Btk. 82. §-ában jelenleg és korábban sem szerepelt olyan rendelkezés, amely arra az esetre vonatkozna, ha a büntetési tétel alsó határa egy évnél rövidebb. Ilyen szabályt a régi Btk. 87. § (2) bekezdésének e) pontja tartalmazott 2010. május 1. napjától a régi Btk. hatályvesztésének időpontjáig. Álláspontja szerint a Btk. relatív kötött büntetési rendszerének tiszteletben tartása mellett nem lehetséges olyan értelmezés, amely a Btk. 82. § (2) bekezdésének d) pontjában írt enyhítési lehetőséget nem csak abban az esetben alkalmazná, amikor a büntetési tétel alsó határa egy év, hanem akkor is, ha az nem éri el az egy évet. Különösen arra figyelemmel, hogy a normaszöveg korábban önálló pontban, a jelenlegi d) ponttal azonos szövegezést követően tartalmazta ezt a rendelkezést, nem látszik lehetőség a hiányzó szabály értelmezéssel történő pótlására. Mivel szerinte a Btk. 82. §-ában nincs szabályozás arra az esetre, ha a kiszabható szabadságvesztés legrövidebb tartama egy hónap, így e rendelkezések alkalmazása fiatalok esetében fel sem merülhet. Ekként a Btk. 82. § (3) bekezdése azon rendelkezéseinek alkalmazására sincs mód, amely a (2) bekezdés d) pontja esetében szabadságvesztés helyett elzárás, közérdekű munka vagy pénzbüntetés kiszabását teszi lehetővé.
- [52] Hozzátette, hogy a Btk. 33. § (4) bekezdésének – 2021. január 1. napjától hatályos – rendelkezése szerint ugyanakkor, ha a bűncselekmény büntetési tételének alsó határa nem éri el az egy év szabadságvesztést, szabadságvesztés helyett elzárás, közérdekű munka, pénzbüntetés, foglalkozástól eltiltás, járművezetéstől eltiltás, kizárás, sportrendezvények látogatásától való eltiltás vagy kiutasítás, illetve e büntetések közül több is kiszabható. Jelezte, hogy korábban e rendelkezés szövege csak abban az esetben tette lehetővé szabadságvesztés helyett elzárás, közérdekű munka, pénzbüntetés, foglalkozástól eltiltás, járművezetéstől eltiltás, kizárás, sportrendezvények látogatásától való eltiltás vagy kiutasítás, illetve e büntetések közül több kiszabását, ha a bűncselekmény büntetési tételének felső határa háromévi szabadságvesztésnél nem súlyosabb. Így az előzetes döntéshozatali indítvány tárgyát képező ügyben a Btk. Különös Részében két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekmény esetében szabadságvesztés helyett a felsorolt, enyhébb büntetések kiszabására nem volt törvényes lehetőség.
- [53] Erre figyelemmel tévesnek tartotta az indítványozó azon álláspontját, amely szerint nincs jelentősége a Btk. 33. § (4) bekezdése mikénti változásának. Rámutatott, hogy Btk. 2021. január 1. napjától hatályos rendelkezéseinek alkalmazása esetén lehetőség nyílik fiatalokkorúval szemben a Btk. Különös Részében két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés büntetési tétellel fenyegetett bűncselekmény esetén elzárás, közérdekű munka vagy pénzbüntetés kiszabásának.

- [54] Kitért arra is, hogy az előzetes döntéshozatali indítványban felhozott korábbi kúriai döntések 2021. január 1. napját megelőző jogszabályi környezetben születtek, valamint abban is eltérő elvi alapon álltak, hogy a Btk. 109. § (1) bekezdésében írt tartamot nem látták a kérdés szempontjából figyelembe vehetőnek. A Kúria Bfv.830/2021. számú ügyében a jogerős határozat 2021. április 16. napján kelt, így az enyhébb szabályok alkalmazására már lehetőség volt. A korábbi kúriai döntésektől való eltérést szerinte tehát a jogszabály változása is indokolja.
- [55] Mindezekre figyelemmel indítványozta, hogy a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa akként határozzon, hogy a Btk. 33. § (4) bekezdésének alkalmazásával fiatalkorúval szemben a Btk. Különös Részében két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés büntetési tétellel fenyegetett bűncselekmény esetén helye van elzárás, közérdekű munka vagy pénzbüntetés kiszabásának.

IV.

- [56] Az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése kimondja, hogy a Kúria biztosítja a bíróságok jogalkalmazásának egységét, a bíróságokra kötelező jogegységi határozatot hoz, mellyel egyezően rendelkezik a Bszi. 24. § (1) bekezdés c) pontja. A Bszi. 33. § (1) bekezdés b) pontja szerint jogegységi eljárást kell lefolytatni, ha azt a Bszi. 32. § (1) bekezdés b) pontjában említett esetben a Kúria tanácsa indítványozza. A Bszi. 32. § (1) bekezdés b) pontja akként rendelkezik, hogy előzetes döntéshozatali indítványra jogegységi eljárásnak van helye, ha a Kúria valamely ítélkező tanácsa jogkérdésben el kíván térni a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától. A Bszi. 32. § (2) bekezdése alapján a Bszi. 32. § (1) bekezdés b) pontja szerinti esetben a Kúria tanácsa az előzetes döntéshozatali indítvány előterjesztése mellett a jogegységi határozat meghozataláig az eljárását felfüggeszti.
- [57] Az előzetes döntéshozatali indítvány szerint az indítványozó abban a kérdésben kívánt eltérni a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett Bfv.420/2019/6. és Bfv.936/2018/15. számú határozataitól, hogy „[f]iatalkorúval szemben a Különös Részben 2–8 év büntetési tétellel fenyegetett bűncselekmény esetén 1 évnél rövidebb szabadságvesztés, elzárás, közérdekű munka vagy pénzbüntetés is kiszabható-e?”.
- [58] Az előzetes döntéshozatali indítványban az indítványozó a törvényi előírásnak megfelelően megjelölte, hogy milyen kérdésekben és mely okokból kéri a jogegységi eljárásban a jogegységi határozat meghozatalát, egyben javaslatot is tett a jogkérdés mikénti eldöntésére, továbbá az indítványhoz mellékelte az érintett bírósági határozatok kiadmányát.
- [59] Az Alaptörvény és a Bszi. felhívott rendelkezéseinek megfelelően a Jogegységi Panasz Tanácsnak – az előírt feltételek fennállta esetén – jogegységi eljárást kell lefolytatnia és az alapján jogegységi határozatot kell hoznia az egységes ítélkezési gyakorlat biztosítása érdekében. Az indítványt megvizsgálva a Jogegységi Panasz Tanács megállapította, hogy az indítványozó a jogegységi határozat maghozatalát szükségessé tevő okként olyan eldöntendő kérdést jelölt meg, amely megalapozta az előzetes döntéshozatali eljárás lefolytatását. Mindezekre figyelemmel a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa az előzetes döntéshozatali indítvány elbírálása tárgyában indult ügyben – figyelemmel Bszi. 35. §-ban írtakra – a Büntető Kollégium kúriai bíró tagjaival kiegészülve, a Bszi. 37. § (4)–(5) bekezdésének megfelelően ülést tartott.
- [60] Az ülésen az indítványozó, illetve a legfőbb ügyész képviselője az írásbeli nyilatkozataikban foglaltakat fenntartották és azzal egyező tartalommal szólaltak fel.

V.

- [61] 1) Az előzetes döntéshozatali indítvány – az abban foglaltak szerint – alapos.
- [62] Az indítványban megfogalmazottak alapján az eldöntendő kérdés a következő volt:
- fiatalkorú esetében – a felnőttkorú elkövetőre alkalmazandó szabályokkal egyezően – az egyes bűncselekmények esetén meghatározott szabadságvesztés büntetés tételkereti alsó határa tekintendő speciális minimumnak, így a büntetés enyhítésére a Btk. 82. § (2) bekezdésében foglaltak alapján nyílik lehetőség, vagy
 - fiatalkorú esetében a felnőttkorú elkövetőre alkalmazandó szabályoktól eltérően a Btk. 109. § (1) bekezdése speciális tételkeret minimumot határoz meg, amelyre figyelemmel fiatalkorúval szemben a büntetés kiszabásakor bármely, szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény esetén – függetlenül a Különös Részben meghatározott büntetési tételkeret alsó határától – szabadságvesztés helyett elzárás, közérdekű

munka, pénzbüntetés, foglalkozástól eltiltás, járművezetéstől eltiltás, kitiltás, sportrendezvények látogatásától való eltiltás vagy kiutasítás, illetve e büntetések közül több is kiszabható.

- [63] 2) Az indítvány elbírálásánál irányadó alaptörvényi és jogszabályi rendelkezések a következők.
- [64] Az Alaptörvény XV. cikk (5) bekezdése szerint Magyarország külön intézkedésekkel védi a gyermekeket.
- [65] Az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdése kimondja, hogy minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz. Magyarország védi a gyermekek születési nemének megfelelő önazonossághoz való jogát, és biztosítja a hazánk alkotmányos önazonosságán és keresztény kultúráján alapuló értékrend szerinti nevelést.
- [66] Az Alaptörvény 28. cikke előírja, hogy a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambuluma, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.
- [67] Az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdése deklarálja, hogy Magyarország nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítése érdekében biztosítja a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját.
- [68] A Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) – amelynek a kihirdetéséről 1991. évi LXIV. törvény rendelkezett – 37. cikk b) pont második mondat II. fordulója szerint az Egyezményben részes államok gondoskodnak arról, hogy a gyermekkel szemben szabadságvesztés-büntetés kiszabása a törvény értelmében csak végső eszközként legyen alkalmazható a lehető legrövidebb időtartammal.
- [69] A fiatalkorúak igazságszolgáltatásában alkalmazandó általános minimumkövetelményekről szóló 40/33. számú ENSZ közgyűlési határozat (Pekingi Szabályok) 17.1. alpont a) pontja szerint az alkalmazott szankciónak nemcsak a cselekmény tárgyi körülményeivel és súlyával, hanem a fiatalkorú személyi körülményeivel és szükségleteivel, valamint a társadalom szükségleteivel is arányban kell állnia. Ehhez kapcsolódóan a b) pont kimondja, hogy a fiatalkorú személyi szabadságának korlátozása csak alapos megfontolás után és a lehetséges minimumra korlátozható.
- [70] A szabadságuktól megfosztott fiatalkorúak védelmének szabályairól szóló 45/113. számú ENSZ közgyűlési határozat (Havannai Szabályok) 1. cikke előírja, hogy a szabadságvesztés fiatalkorúak esetében csak végső eszközként alkalmazható. Ehhez kapcsolódóan a 2. cikk kinyilatkoztatja, hogy fiatalkorúakat csak a Pekingi Szabályokban írtak szerint lehet megfosztani a szabadságuktól, valamint velük szemben a szabadságvesztés csak végső eszközként, a legrövidebb szükséges időtartamra, és csak kivételes esetekben alkalmazható.
- [71] A büntetőeljárás során gyanúsított vagy vádlott gyermekek részére nyújtandó eljárási biztosítékokról szóló Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/800 irányelve 10. cikk (2) bekezdése szerint a tagállamok biztosítják, hogy gyermekek esetében a szabadságelvonás, különösen a fogvatartás, csak a legvégső esetben alkalmazható. Ezzel összhangban a 11. cikk akként rendelkezik, hogy a tagállamok biztosítják, miszerint amennyiben lehetséges, az illetékes hatóságok a fogva tartástól eltérő alternatív intézkedéseket (alternatív intézkedések) alkalmazzanak.
- [72] A Btk. 79. §-a rögzíti, hogy a büntetés célja a társadalom védelme érdekében annak megelőzése, hogy akár az elkövető, akár más bűncselekményt kövessen el.
- [73] E rendelkezésre is figyelemmel a Btk. 80. § (1) bekezdése előírja, hogy a büntetést a Btk-ban meghatározott keretek között, céljának szem előtt tartásával úgy kell kiszabni, hogy az igazodjon a bűncselekmény tárgyi súlyához, a bűnösség fokához, az elkövető társadalomra veszélyességéhez, valamint az egyéb enyhítő és súlyosító körülményekhez.
- [74] A Btk. 105. § (1) bekezdése meghatározza, hogy fiatalkorú az, aki a bűncselekmény elkövetésekor tizenkettedik életévét betöltötte, de a tizennyolcadikat nem. Ehhez kapcsolódóan a (2) bekezdés előírja, hogy a Btk. rendelkezéseit a fiatalkorúakra a XI. fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.
- [75] A Btk. 106. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy a fiatalkorúval szemben kiszabott büntetés vagy alkalmazott intézkedés célja elsősorban az, hogy a fiatalkorú helyes irányba fejlődjön, és a társadalom hasznos tagjává váljon, erre tekintettel az intézkedés vagy büntetés megválasztásakor a fiatalkorú nevelését és védelmét kell szem előtt tartani.
- [76] Ezzel összefüggésben a Btk. 106. § (2) bekezdése előírja, hogy fiatalkorúval szemben büntetést akkor kell kiszabni, ha intézkedés alkalmazása nem célravezető. Azzal szemben, aki a bűncselekmény elkövetésekor tizennegyedik életévét nem töltötte be, csak intézkedés alkalmazható.

- [77] A Btk. 106. § (3) bekezdésének törvényi követelményként azt fogalmazza meg, hogy fiatakorúval szemben szabadságelvonással járó intézkedést alkalmazni vagy szabadságelvonással járó büntetést kiszabni csak akkor lehet, ha az intézkedés vagy a büntetés célja más módon nem érhető el.
- [78] A Btk. 109. § (1) bekezdése szerint a fiatakorúra kiszabható szabadságvesztés legrövidebb tartama bármely bűncselekmény esetén egy hónap.
- [79] 3) Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Alaptörvény 28. cikke alapján a bíróságok alkotmányos kötelezettsége, hogy az ítélező tevékenységük során a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]; 28/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]; 3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [17]}.
- [80] A bíróságnak a jogszabályok által kijelölt értelmezési kereteken belül kell azonosítani az eléjük kerülő ügy alapjogi vonatkozásait, valamint a bírói döntésben alkalmazott jogszabályokat az érintett alapjog alkotmányos tartalmára tekintettel kell értelmezniük. {IV/3605/2021. AB határozat Indokolás [23]}
- [81] Ekként a Jogegységi Panasz Tanács – az Alaptörvény 28. cikk második mondatának megfelelően – az érintett szabályok megalkotására és módosítására irányuló javaslat indokolásának figyelembe vételével, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 39. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság határozataiban foglaltakat szem előtt tartva az eldöntendő kérdéssel érintett alapjog alkotmányos tartalmát az alábbiak szerint tárta fel.
- [82] Az Alaptörvény XVI. cikke deklarálja a gyermek alapvető jogát a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz.
- [83] Az alkotmányozói indokolás az érintett alapjog alkotmányos tartalmát illetően kifejti, hogy a gyermeket főszabályként minden olyan alapvető jog megillet, mint bármely más embert, de ahhoz, hogy a jogok teljességével képes legyen élni, biztosítani kell számára az életkorának megfelelő minden feltételt a felnőtté váláshoz. Erre tekintettel – folytatja az indokolás – kifejezetten a gyermekek jogaként rögzíti az Alaptörvény a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemre és gondoskodásra való jogot, mely védelemre és gondoskodásra a gyermek mindenkivel szemben igényt tarthat.
- [84] A gyermek megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz való jogát az Alkotmánybíróság a Btk. 16. § a) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezés elutasításáról szóló 25/2022. (X. 26.) AB határozatában vizsgálta. Ennek során áttekintette az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésére alaptörvényi rendelkezéssel összefüggő gyakorlatát és a jelen eljárásra is irányadó tartalommal következőket rögzítette:
- „[37] A 3142/2013. (VII. 16.) AB határozatban az alapjog alkotmányos tartalmát vizsgálva az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatára utalt vissza. Kiemelte, hogy a szóban forgó rendelkezés a gyermek oldaláról közelítve deklarálja a védelemhez és gondoskodáshoz való jogot, amely jog egyben kötelezettséget keletkeztet a család, a társadalom és az állam oldalán. A kötelezettség alanyainak ezzel kapcsolatos konkrét magatartását, feladatait, a velük szemben megfogalmazott elvárásokat számos törvény és a hozzájuk kapcsolódó végrehajtási szabály-együttes tartalmazza. [...] Az állam oldalán a gyermeki jogok érvényesítése jogi aktivizmust kíván meg, vagyis a jogrendszer alakítása során tekintettel kell lenni a különböző jogágak [...] normatív és intézményes összefüggéseire.» [1091/B/1999. AB határozat, ABH 2002, 1081, 1085–1086]. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint tehát az Alaptörvény XVI. cikkében szereplő jog lényegi tartalma elsősorban állami és (szűkebb körben) társadalmi kötelezettségek teljesítésében ragadható meg. Ez a kötelezettség pedig az állam számára azt írja elő, hogy – valamennyi jogággal összefüggésben – az egyes jogintézmények szabályozása során tartsa szem előtt a gyermekek érdekeit, e tevékenységén keresztül segítse elő a megfelelő fejlődésüket, az ehhez szükséges alapvető feltételeket biztosítsa” (Indokolás [26]–[27]).”
- [85] Az Alaptörvény alkotmánybírói jogértelmezése világosan megfogalmazott egyértelmű jogi irányutatást határoz meg a jogalkotó és a jogalkalmazó számára egyaránt. E szerint gyermeket alapvető jogként illeti meg a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez, illetve gondoskodáshoz fűződő jog, amelyet az állam az egyes jogintézmények szabályozásával és azzal kapcsolatos tevékenységeivel – így a jogalkalmazással – köteles biztosítani. E feladatellátása során az államnak a gyermekek érdekeit szem előtt tartva kell elősegítenie a megfelelő fejlődésüket, valamint az ehhez szükséges alapvető feltételeket biztosítania kell.
- [86] 4) A gyermeket megillető alapvető jogból fakadó állami kötelezettség teljesítésének vizsgálata során nem hagyható figyelmen kívül az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdése sem, miszerint Magyarország nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítéséhez elengedhetetlen a nemzetközi jog és a magyar jog összhangjának biztosítása.

- [87] Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság – a jelen ügyben szintén irányadó tartalommal – a jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítvány elutasításáról rendelkező 3142/2013. (VII. 16.) AB számú határozatában az alábbiakat rögzítette:
„[33] Az Alkotmánybíróság a támadott jogszabályok nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatakor figyelembe vette az Egyesült Nemzetek Szervezetének (a továbbiakban: ENSZ) azon dokumentumait is, amelyek a gyermekek büntető igazságszolgáltatással kapcsolatos jogaival foglalkoznak. Ezen dokumentumok közül kiemelendő az 1985. november 29-én kelt, 40/33. számú ENSZ közgyűlési határozat („Pekingi szabályok”), valamint az 1990. december 14-én kelt, 45/113. számú ENSZ közgyűlési határozat („Havannai szabályok”). Mindkét dokumentum rögzíti, hogy a szabadságelvonással járó szankciók alkalmazására csak a legvégső esetben és csak a feltétlenül szükséges mértékben kerülhet sor, törvénynek kell meghatároznia azt a minimális életkort, amely alatt ilyen szankció gyermekkel szemben nem alkalmazható. A szabadságkorlátozó büntetés kiszabására csakis gondos bírói mérlegelés eredményeképpen kerülhet sor, ugyanakkor a dokumentumok hangsúlyozzák az alternatív szankciók lehető legszélesebb alkalmazhatóságára való törekvés fontosságát.”
- [88] 5) A Jogegységi Panasz Tanács az előtte indult ügy elbírálhatósága érdekében áttekintette a Btk. fiatakorúakra vonatkozó rendelkezéseket magában foglaló XI. fejezetének szabályait, és megállapította, hogy azok maradéktalanul eleget tesznek az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésén alapuló, speciális tartalmú jogalkotási, valamint az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdésén alapuló, a nemzetközi jogi szabályokhoz kapcsolódó harmonizációs kötelezettségének.
- [89] Megállapítható, hogy az eldöntendő kérdést érintően a jogalkotói akaratot megjelenítő Btk. Általános indokolásának III./11. pontjában megfogalmazott előterjesztői álláspont ezen kötelezettségeknek megfelel, mivel kifejti, hogy „Azok, akik a bűncselekmény elkövetésekor tizenegyedik, illetve – kivételesen – tizenkettedik életévüket betöltötték, de a tizennyolcadikat még nem, fiatakorúaknak minősülnek, és rájuk az általános szabályokhoz képest más elbírálást lehetővé tevő rendelkezéseket kell alkalmazni mind a felelősségtani szabályok, mind a szankciórendszer, mind pedig a mentesítés körében.”
- [90] A jogalkotó e szabályalkotási koncepciójának következetes érvényesülését mutatja a Btk. 105–106. §-hoz fűzött részletes indokolás 1. pontjának harmadik bekezdése is. E szerint: „A törvény követi a magyar büntetőjogban közel fél évszázada kialakult hagyományt, miszerint a fiatakorú elkövetőkre vonatkozó büntetőjogi szabályokat nem külön kódex, hanem az egységes büntető törvénykönyv egy külön fejezete tartalmazza. Az új Btk. Általános Részének a törvény által meghatározott szabályait fiatakorúakkal szemben olyan módon kell alkalmazni, hogy elsőként a XI. fejezetben írtakat kell megvizsgálni, és ha e fejezetben nincs eltérő rendelkezés, akkor az Általános Rész egyéb rendelkezései az irányadóak.”
- [91] Ehhez szorosan kapcsolódva a Btk. 105–106. §-hoz fűzött részletes indokolás 2. pontja – amelyre az előzetes döntéshozatali indítvány is hangsúlyosan hivatkozik – a teljeskörűen számbaveszi a fiatakorúval szembeni szankció kiválasztása során érvényesülő, a fokozatosság elvén alapuló jogalkalmazási követelményrendszert.
- [92] Ez a következőket foglalja magában:
- Fiatakorú terheltekkel szemben a büntető anyagi, eljárási és végrehajtási jog a felnőtt elkövetőkhöz képest több vonatkozásban eltérő szabályokat állapít meg, ugyanis a fiatakorú erkölcsi értékrendje, értelmi fejlettsége még ebben az életszakaszban is alakul, változik. A fiatakorú a polgári jog szabályai szerint korlátozottan cselekvőképes (kivéve, ha érvényes házasságot kötött), illetve tizenegyedik életévének betöltése előtt cselekvőképtelen, még viszonylag csekélyebb élettapasztalattal rendelkezik, és ezért nem minden esetben képes maradéktalanul felismerni cselekménye következményeit.
 - A szankciók kiválasztása során ezért a törvény továbbra is azt az elvet követi, hogy a fiatakorúakkal szemben elsősorban a nevelés eszközeit kell alkalmazni, a szankciók kiválasztását illetően a követendő sorrend az alábbi:
 1. szabadságelvonással nem járó intézkedés,
 2. szabadságelvonással nem járó büntetés,
 3. szabadságelvonással járó intézkedés,
 4. szabadságelvonással járó büntetés.
 - A fiatakorúakkal szembeni büntetőeljárás során elsődlegesen azt kell megvizsgálni, hogy van-e helye szabadságelvonással nem járó intézkedés – azaz megrovás, próbára bocsátás, vagy jóvátételi munka – alkalmazásának. Büntetést csak akkor lehet kiszabni, ha a bíróság azt állapítja meg, hogy másként nem érhető el a fiatakorú helyes irányba történő fejlődése. Erre utalhat a sorozatos elkövetés, a többes

- halmazat, az elkövetési mód, a több minősítő körülmény, a motívum, a társtetteség, a csoportos, vagy a bűnszövetségben való elkövetés.
- A fiatalkorú elkövetők vonatkozásában a büntetőjog elsődleges feladata a nevelés, amely különösen a jelenleg gyermekkor miatt nem büntethető tizenkettő–tizennégy év közötti korosztály tekintetében igaz. Erre figyelemmel a büntethetőségi korhatár szektorális leszállításával egyidejűleg a törvény kimondja, hogy a tizennegyedik életévüket be nem töltött személyekkel szemben csak intézkedés alkalmazható, és – a 106. § (3) bekezdésében foglaltakkal összhangban – a szabadságelvonással nem járó intézkedésnek meg kell előznie a szabadságelvonással járó intézkedés (javítóintézeti nevelés) alkalmazását.
 - Egyéb esetekben a bíróság a súlyosító és enyhítő körülmények együttes és gondos értékelése, a fiatalkorúnak az elkövetés után és az eljárás alatt tanúsított magatartása, személyi és családi körülményeinek vizsgálata, gondozójának a fiatalkorú életvitelére vonatkozó vallomása alapján döntheti el, hogy a konkrét esetben elegendő-e szabadságelvonással nem járó intézkedés alkalmazása, esetleg szabadságelvonással nem járó büntetés kiszabása, vagy el kell rendelni a fiatalkorú javítóintézeti nevelését, illetve szabadságvesztés büntetést kell kiszabni.
 - Ha a bíróság arra a következtetésre jut, hogy a büntetés kiszabásának elvei csak büntetés alkalmazásával érvényesíthetőek, ez esetben is vizsgálnia kell, hogy van-e helye szabadságelvonással nem járó büntetés kiszabásának. Ha e vizsgálat során nemleges megállapításra jut, akkor kerülhet sor szabadságelvonó intézkedésként javítóintézeti nevelés elrendelésére, illetve ha ez nem lehetséges (mert pl. a terhelt az elbíráláskor már betöltötte a tizenkilencedik életévét), vagy nem elegendő, akkor a fiatalkorúak fogháza, illetve fiatalkorúak börtöne büntetés kiszabására. Ez esetben is mérlegelni kell, hogy nem elégséges-e a büntetés végrehajtásának felfüggesztése. Végül, ha a bíróság e kérdésben is nemleges következtetésre jut, akkor a fiatalkorúval szemben végrehajtható szabadságvesztést alkalmaz.”
- [93] A jogszabály előkészítőjének indokolásában részletesen kifejtett fokozatosság elvét az Alkotmánybíróság a már hivatkozott 3142/2013. (VII. 16.) AB számú határozatában kifejezetten nevesítve határozta meg és a fiatalkorúakra nézve a következőkre mutatott rá:
- „[23] A szabálysértési jogban (csakúgy, mint a büntetőjogban) az alkalmazandó joghátrány megállapítása során minden esetben érvényesül a fokozatosság elve. A törvény rendelkezése értelmében a bíró a szankció megválasztása során köteles figyelembe venni az elkövetés körülményeit, a cselekmény tárgyi súlyát, valamint az eljárás alá vont személyében rejlő, a bünteteskiszabást befolyásoló körülményeket. (...) Ehhez képest további, a fiatalkorúak esetében érvényesülő speciális szabály, hogy az eljárást az életkori sajátosságoknak megfelelően és úgy kell lefolytatni, hogy elősegítse a fiatalkorúnak a törvények iránti tiszteletét. A szankció meghatározása során pedig arra kell törekedni, hogy a fiatalkorú helyes irányban fejlődjen és a társadalom hasznos tagjává váljon (...). Mindezek a garanciális szabályok az Alkotmánybíróság megítélése szerint megfelelő biztosítékul szolgálnak arra, hogy a szóban forgó norma csakis a legvégső esetben (ultima ratio) és a feltétlenül szükséges mértékben korlátozza a fiatalkorúak személyes szabadsághoz való alapjogát.”
- [94] E követelményeknek mindenben eleget téve mondja ki a Btk. 109. § (1) bekezdése, hogy a fiatalkorúra kiszabható szabadságvesztés legrövidebb tartama bármely bűncselekmény esetén egy hónap. Az ehhez fűzött részletes indokolásban a jogszabály előkészítője kifejti, hogy „A 109. § a fiatalkorúakkal szemben kiszabható szabadságvesztés legrövidebb, illetve leghosszabb tartamáról rendelkezik, amely megegyezik a hatályos Btk. szabályaival.
1. Felnőttkorú elkövetők esetén a szabadságvesztés generális alsó határa három hónap mindazon esetekben, amikor a Különös Rész a büntetési tétel alsó határát nem jelöli meg. Ebből következően felnőttkorú elkövetők esetén, ha a törvény szerinti tételkeret alsó határa években (egy, kettő, öt, vagy tíz) megállapított szabadságvesztés, akkor attól lefelé csak az enyhítő szakasz (82. §) alkalmazásával lehet eltérni. Ettől az általános szabálytól a törvény a fiatalkorúak esetében eltér. Velük szemben bármely bűncselekmény esetén – függetlenül a Különös Részben meghatározott alsó határtól – a generális minimum egy hónap szabadságvesztés.”
- [95] A jogszabály előkészítője a részletes indokolásban többször hivatkozik a régi Btk. szabályaival való egyezőségre, ezért az eldöntendő kérdés teljeskörű vizsgálathoz a korábbi – tartalmában megegyező – szabályozás jogalkotói szándékának feltárása is indokolt.
- [96] Ennek elsődleges forrása a büntető jogszabályok módosításáról szóló 1995. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Módtv.) indokolása, amely a következőkre mutat rá:
- „Az Országgyűlés a Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezményt (a továbbiakban: Egyezmény) az 1991. évi LXIV. törvénnyel kihirdette. Az Egyezmény a Magyar Köztársaságra nézve 1991. október 7-én lépett hatályba.

Az Országgyűlés az Egyezmény és a magyar jogrendszer összhangjának megteremtésére több határozatában kötelezte a Kormányt. /47/1991. (IX. 15.) Ogy. hat. 55/1992. (X. 1.) Ogy. hat./

A büntető jogszabályok gyermek- és fiatalkorúakra vonatkozó rendelkezései alapvetően megfelelnek az Egyezmény követelményeinek, mivel e szabályok módosítása a korábban elfogadott nemzetközi dokumentumok hazai jogrendbe illesztése kapcsán már megtörtént. Így pl. a büntető jogszabályoknak az 1993. évi XVII. törvénnyel elvégzett módosítása számos bűncselekmény büntetési tételét megemelte, illetve több bűncselekménynél minősítő körülményként szabályozta azt az esetet, amikor a sértett gyermek- vagy fiatalkorú.

Léteznek azonban olyan jogszabályi rendelkezések, illetve vannak olyan – a jogalkalmazásban megnyilvánuló – hiányosságok, amelyek gátolják az Egyezmény követelményeinek gyakorlati megvalósulását. A Javaslat alapvetően azokat a módosításokat és kiegészítéseket tartalmazza, amelyek elősegítik az Egyezmény előírásainak érvényesülését.”

- [97] A Módtv. 1. §-a a régi Btk. 108. §-át egy új (3) bekezdéssel egészítette ki, amely kimondta, hogy szabadságelvonással járó intézkedést alkalmazni vagy büntetést kiszabni csak akkor lehet, ha az intézkedés vagy a büntetés célja más módon nem érhető el.
- [98] Az ehhez fűzött indokolás kifejti, hogy
„Az Egyezmény 37. Cikkének b) pontja értelmében a gyermekkel szemben szabadságvesztés büntetés kiszabása csak végső eszközként és a lehető legrövidebb időtartammal alkalmazható.
A Javaslat ezen követelmény érvényesülése érdekében új rendelkezést vezet be a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvénybe (Btk.): érintetlenül hagyva azt a rendelkezést, hogy a fiatalkorúval szemben büntetést akkor kell kiszabni, ha intézkedés alkalmazása nem célravezető, továbblép és kimondja: az intézkedések, illetve a büntetések közül előnyben kell részesíteni azokat, amelyek nem eredményeznek szabadságelvonást. Tehát a javítóintézeti nevelést meg kell, hogy előzze a megrovás és a próbára bocsátás, a végrehajtandó szabadságvesztést pedig a pénzbüntetés, az önálló mellékbüntetés és a szabadságvesztés próbaidőre történő felfüggesztése.”
- [99] A jogalkotói szándék a régi Btk. 108. § (3) bekezdésének a beiktatásával kifejezetten azt volt hivatott biztosítani, hogy a fiatalkorú környezetéből való kiemelés – különösen szabadságvesztés végrehajtása céljából – csak kivételes, végső eset legyen. A jogalkotó a régi Btk. fiatalkorúakra vonatkozó szabályait érintően kifejtetteket a hatályos Btk. megalkotásakor változatlanul érvényesíteni kívánta, amit a Btk. 109. § (1) bekezdésének rendelkezéséhez fűzött indokolása világosan visszaigazol.
- [100] Erre figyelemmel az, hogy a felnőttkorúaknál alkalmazandó generális szabadságvesztés büntetési alsó határhoz kapcsolódó enyhítő szakasz – a Btk. 82. § – alkalmazása nem jöhet szóba a fiatalkorúaknál, kizárólag arra enged a következtetni, hogy az ezzel ellentétes álláspont nem feleltethető meg a jogalkotói szándéknak, mindamelllett, hogy nem biztosítja az állam alkotmányos és nemzetközi kötelezettségeinek teljesítését sem.
- [101] 6) Osztotta a Jogegységi Panasz Tanács az indítványozó azon következtetését – és a határozat rendelkező részében is ennek megfelelően döntött – miszerint, ha a Btk. 109. § (1) bekezdés helyes értelme az, hogy az generális és speciális minimum is egyben, akkor – eltérően a felnőttkorú elkövetőktől – az egy hónapos alsó határ nem csak azokban az esetekben irányadó, ha a különös részi büntetési tétel alsó határt nem jelöl meg, hanem bármely bűncselekmény esetében. Ilyenkor az enyhítésre vonatkozó szabályok értelemszerűen nem alkalmazhatók, mivel az a büntetési tételkeret alsó határának a lefelé irányuló átlépését eredményezné, amely azonban fogalmilag kizárt. Emellett helytállóan hivatkozott az indítványozó arra, hogy a Btk. 109. § (1) bekezdésében meghatározott egy hónap mint speciális és generális minimum a jogszabályi rendelkezés teleologikus (céltelelező) értelmezéséből is értelemszerűen következik.
- [102] A fiatalkorúakra vonatkozó speciális büntetési tételkeret – amelynek alsó határa egy hónap, felső határa a Btk. 109. § (2) és (3) bekezdése szerint alakul – irányadó a Btk. 109. § (4) bekezdése értelmében a büntethetőség elévülése határideje számításánál, a visszaesőkre vonatkozó rendelkezések tekintetében, miként a halmazati és összbüntetés, valamint a középmérték számítása során.
- [103] A Btk. fiatalkorúakra vonatkozó szabályainak az Alaptörvény 28. cikke szerinti józan ész klauzulát szem előtt tartó – bármilyen módszerrel folytatott – értelmezése alapján nem lehetséges annak a következtetésnek a levonása, hogy amíg a törvény ugyanazon elkövető és bűncselekmény esetén nem teszi lehetővé a szabadságvesztéshez képest alternatív büntetések kiszabását, addig engedi a lényegesen enyhébb intézkedés – a próbára bocsátás – alkalmazását, mivel annak a Btk. 116. § (1) bekezdése alapján bármely bűncselekmény esetén helye van. Ilyen jogalkotói cél nem olvasható ki a Btk. XI. fejezetének a fiatalkorúakra vonatkozó szabályaiból, ugyanis

a tekintetükben éppen arról van szó, hogy szabadságelvonással járó büntetést csak akkor lehet kiszabni, ha a büntetés célja más módon nem érhető el.

- [104] A Btk. 109. § (1) bekezdéséből fakadóan fiatalkorú esetében mindenkor szükségszerűen megvalósul azon feltétel, hogy ha a bűncselekmény büntetési tételének alsó határa nem éri el az egy év szabadságvesztést, és ez minden bűncselekmény esetén tételes jogi alapot ad valamennyi további büntetési nem alkalmazására is. Így szabadságvesztés helyett elzárás, közérdekű munka, pénzbüntetés, foglalkozástól eltiltás, járművezetéstől eltiltás, kitiltás, sportrendezvények látogatásától való eltiltás vagy kiutasítás, illetve e büntetések közül több kiszabására is.

VI.

- [105] Ekként a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa a Bszi. 32. § (1) bekezdés b) pontja és a Bszi. 33. § (1) bekezdés b) pontja alapján az előzetes döntéshozatali eljárást lefolytatta, a Bszi. 40. § (2) bekezdése alapján a jogegységi indítványnak helyt adott és a rendelkező részben írtak szerint határozott.
- [106] A Jogegységi Panasz Tanács a határozatát a Bszi. 42. § (1) bekezdésére figyelemmel a Magyar Közlönyben, a Bírósági Határozatok Gyűjteményében, a központi honlapon és a Kúria honlapján közzéteszi.

Budapest, 2023. június 5.

Dr. Varga Zs. András s.k. a tanács elnöke, Dr. Csák Zsolt s.k. előadó bíró, Dr. Harangozó Attila s.k. előadó bíró, Dr. Patyi András s.k. bíró, Dr. Balogh Zsolt s.k. bíró, Dr. Bartal Géza s.k. bíró, Dr. Bartkó Levente s.k. bíró, Dr. Darák Péter s.k. bíró, Dr. Domonyai Alexa s.k. bíró, Dr. Döme Attila s.k. bíró, Dr. Dzsula Marianna s.k. bíró, Dr. Farkas Attila s.k. bíró, Dr. Varga Zs. András s.k. a tanács elnöke az aláírásban akadályozott Dr. Hajnal Péter bíró helyett, Dr. Varga Zs. András s.k. a tanács elnöke az aláírásban akadályozott Dr. Kovács András bíró helyett, Dr. Kovács Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Kurucz Krisztina s.k. bíró, Nyírőné dr. Kiss Ildikó s.k. bíró, Dr. Sperka Kálmán s.k. bíró, Dr. Tánczos Rita s.k. bíró, Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Gimesi Ágnes Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Hornyák Szabolcs János s.k. bíró, Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla s.k. bíró, Dr. Kardos Andrea s.k. bíró, Dr. Metzinger Márton s.k. bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró, Dr. Schmidt Péter s.k. bíró, Dr. Somogyi Gábor s.k. bíró, Dr. Tuba István s.k. bíró, Dr. Varga Eszter Ágnes s.k. bíró

A Kúria Önkormányzati Tanácsának Köf.5.008/2023/4. számú határozata

Az ügy száma: Köf.5.008/2023/4.

A tanács tagjai: Dr. Balogh Zsolt a tanács elnöke, Dr. Kiss Árpád Lajos előadó bíró, Dr. Dobó Viola bíró, Dr. Patyi András bíró, Dr. Varga Zs. András bíró

Az indítványozó: Fővárosi Törvényszék

Az érintett önkormányzat: Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat (...)

Az érintett önkormányzat képviselője: Dr. Csontos Zsombor kamarai jogtanácsos

Az ügy tárgya: önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközésének vizsgálata

Rendelkező rész

A Kúria Önkormányzati Tanácsa

- megállapítja, hogy Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat Képviselő-testületének a józsefvárosi természeti környezet védelméről szóló 28/2014. (VII.01.) önkormányzati rendelet 1. számú melléklet utolsó sorának az 500 %-os pótlásra vonatkozó rendelkezése más jogszabályba ütközik, ezért azt a kihirdetése napjára visszamenőleges hatállyal, 2020. október 1. napjával megsemmisíti;
- a megsemmisített rendelkezés nem alkalmazható a Fővárosi Törvényszék előtt 19.K.702.223/2022. számon folyamatban lévő egyedi ügyben, valamint valamennyi, a megsemmisítés időpontjában bármely bíróság előtt folyamatban lévő egyedi ügyben;

- Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat Képviselő-testületének a józsefvárosi természeti környezet védelméről szóló 28/2014. (VII.01.) önkormányzati rendelet 13. § (1) bekezdés c) pontja és 15. § (2) bekezdés utolsó mondata más jogszabályba ütközésének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja;
- elrendeli határozatának közzétételét a Magyar Közlönyben;
- elrendeli, hogy határozatát – a kézbesítést követő nyolc napon belül – az önkormányzati rendelet kihirdetésével azonos módon az érintett önkormányzat is tegye közzé.

A határozat ellen jogorvoslatnak nincs helye.

Indokolás

Az indítvány alapjául szolgáló tényállás

- [1] A Fővárosi Törvényszék (a továbbiakban: indítványozó bíróság) előtt 19.K.702.223/2022. szám alatt folyamatban lévő közigazgatási per felperesét Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat (a továbbiakban: önkormányzat) jegyzője mint elsőfokú hatóság 2022. február 2. napján kelt 05/29-5/2022. iktatószámú határozatával kötelezte, hogy a alatti, nem közterületi besorolású, 34902 hrsz-ú ingatlanon összesen 12 fa engedély nélküli kivágása miatt kompenzációs intézkedésként fizessen meg 32.170.370 forint kompenzációs összeget. Kötelezte továbbá a felperest, hogy a kivágással érintett ingatlanon ültessen el 3 db, egyedenként legalább 6 cm törzsátmérőjű közönséges gyertyán faegyedet a tervezett létesítmény használatbavételi engedélyre iránti kérelem benyújtásának időpontjáig.
- [2] A határozatában az elsőfokú hatóság megállapította, hogy az ingatlanon engedély nélkül 12 fát kivágtak, melyek összes törzsátmérője 420 cm volt. A Budapest Főváros VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat Képviselő-testületének a józsefvárosi természeti környezet védelméről szóló 28/2014. (VII.01.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: Ör.) alapján a pótlás mértékét úgy határozta meg, hogy a 420 cm törzsátmérő 500%-os pótlása 350 db 6 cm törzsátmérőjű fának felel meg. Az ingatlanra természetben visszaültetésre kerül 3 db fa, azaz kompenzálandó 347 db fa. A fapótlási egységár 92.170 forint, így a fizetendő kompenzációs összeg 32.170.370 forint.
- [3] A felperes fellebbezése folytán eljáró képviselő-testület az elsőfokú határozatot – helyes indokainál fogva – a 2022. május 5. napján kelt, 05/29-7/2022. iktatószámú határozatával helybenhagyta.
- [4] A felperes ezt követően keresetet terjesztett elő a képviselő-testület határozatával szemben, amelyben többek között arra hivatkozott, hogy az ötszörös pótlási mérték előírása – figyelemmel a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kvtv.) 102/A. § (2) bekezdésére és a Kúria Önkormányzati Tanácsának BH2020.1.26. számon közzétett döntésére – törvénytörő.

Az indítvány és az Önkormányzat védirata

- [5] Az indítványozó bíróság a 2023. április 6. napján kelt 19.K.702.223/2022/12. végzésében a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 146. §-a alapján az Önkormányzati Tanács eljárását kezdeményezte és egyidejűleg a per tárgyalását a normakontroll eljárás jogerős befejezéséig felfüggesztette. Indítványozta az Ör. 13. § (1) bekezdés c) pontja, 15. § (2) bekezdésének utolsó mondata és 1. számú melléklet utolsó sorának a nem közterületi ingatlanokon történő 500 %-os pótlásra vonatkozó rendelkezése megsemmisítését, mivel azok más jogszabályba ütköznek.
- [6] Az indítványozó felidézte a Kúria Önkormányzati Tanácsának Köf.5.037/2018/4. számú és a Köf.5.001/2019/4. számú határozatait, melyben a Kvtv. 102/A. § (2) bekezdés b) pont ba) és bb) alpontjai és a Korm. rendelet 8. § (4) bekezdése rendelkezéseinek alapulvételével már kimondta, hogy kompenzációs intézkedés rendeletben történő előírására az önkormányzat jogszabályi felhatalmazással bír, mely intézkedés mibenlétét és formáit, valamint az engedély nélküli fakivágás esetén alkalmazható szankciót a jogszabály nem határozza meg, ezért az önkormányzat származékos jogalkotási jogkörében szabadon dönthet annak lehetséges formáiról. Rámutatott ugyanakkor, hogy a pótlás mellett vagy helyett előírt kompenzáció nem tartalmazhat az engedély nélküli fakivágás, mint jogellenes cselekmény esetén alkalmazható egyéb szankciót.

- [7] Továbbá hivatkozott arra, hogy a Kúria Önkormányzati Tanácsa korábban úgy foglalt állást, hogy a 150 %-os mértékű pótlási kötelezettség előírása összeegyeztethető a Korm. rendelet 8. § (1) bekezdésével, míg engedély nélküli fakivágás esetén a pótlási kötelezettség háromszorosra növelése már szankciós tartalmú. Az indítványozó bíróság szerint az Ör.-ből nem állapítható meg annak ésszerű szakmai indoka, hogy engedély nélküli fakivágás esetén mi alapozza meg az ötszörös mértékű pótlási kötelezettséget.
- [8] Hivatkozott arra, hogy a Kvtv. szabályozása különbséget tesz a – károsodott környezeti elem vagy szolgáltatás becsült költségével megegyező mértékű – kompenzáció, illetve a jogellenes cselekmény esetén kiszabható környezetvédelmi bírság között. Ekörben kiemelte, hogy a közösségi együttélés alapvető szabályairól és ezek elmulasztásának jogkövetkezményeiről szóló 18/2016. (VI. 02.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: Ör2.) 14/G. §-a szerint aki Józsefváros közigazgatási területén közterületen fás szárú növényt, vagy nem közterületi besorolású ingatlanon fát engedély nélkül kivág, természetes személy esetén ötvenezer forinttól kettőszázezer forintig, jogi személyek és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek esetén kétszázezer forinttól kétfélmillió forintig terjedő közigazgatási bírsággal sújtható.
- [9] A szóban forgó önkormányzati szabályozás az indítványozó bíróság szerint azért is törvénysértő, mert a pénzbeli kompenzációnak – szemben a közigazgatási bírság szankcióval – nincs felső határa, és az engedély nélküli fakivágás esetén nem vizsgálja a cselekményhez kapcsolódó egyedi körülményeket, így a közigazgatási szabályszegések szankcióiról szóló 2017. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Szankciótv.) 10. § (1) bekezdésében felsorolt mérlegelési szempontokat sem. Az önkormányzati szabályozás – magából a szabályozásból nem megállapítható okból – az ingatlanon kivágott fák törzskörméretét összeszámítani rendeli, ami a jelen ügyben is ahhoz vezetett, hogy a felperes kompenzációs kötelezettsége a legmagasabb, ötszörös mértékkel számítandó kategóriába esett.
- [10] Az indítványozó bíróság szerint az Alaptörvény P) cikk (1) bekezdése a honos növény- és állatfajok védelmével és megőrzésével kapcsolatban fogalmaz meg kötelezettséget az állammal és mindenki mással szemben. A nyugati ostorfa Észak-Amerikában őshonos, Magyarországon idegenhonos inváziós fajnak minősül. Ezt támasztja alá többek között az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról szóló 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet 3. számú melléklete is, mely idegenhonos inváziós fajnak minősíti a nyugati ostorfát.
- [11] A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tvt.) 77/A. §-a tartalmazza az idegenhonos inváziós fajok elleni védekezés részletszabályait. A bíróság megítélése szerint a vitatott önkormányzati szabályozás nem egyeztethető össze a Tvt. 77/A. §-ával sem, mert a jelen esetben – az eset egyedi körülményeinek mérlegelési lehetősége nélkül – olyan cselekményt (a faj egyedének eltávolítása) „szankcionál”, amelyet más, azonos vagy magasabb szintű ágazati szabályok kifejezetten támogatnak.
- [12] Álláspontja szerint az érintett önkormányzati szabályozás nem kellően differenciált, ugyanis nem tesz különbséget azon fa- és cserjefajok között, amelyek idegenhonos fajoknak minősülnek és ezért megtelepedésüket, terjedésüket lehetőség szerint meg kell akadályozni és azon fajok között, amelyek honos növényfajnak számítanak. A vitatott önkormányzati szabályozás többek között olyan fák kivágása miatt ír elő túlzott, szakmailag nem indokolható mértékű pótlási kötelezettséget, amelyek esetében éppen azok elterjedésének megakadályozása az általános természetvédelmi elvárás.
- [13] Az indítványozó bíróság szerint tehát az Ör. perben alkalmazandó 13. § (1) bekezdés c) pontja, 15. § (2) bekezdés utolsó mondata és 1. számú melléklet utolsó sorának a nem közterületi ingatlanokon történő 500 %-os pótlásra vonatkozó rendelkezései sértik a Kvtv. 102/A. § (2) bekezdés b) pontját, a fás szárú növények védelméről szóló 346/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: a Korm. rendelet) 8.§ (1) bekezdését, valamint a Szankciótv. 10. § (1) bekezdését és a Tvt. 77/A. §-át.
- [14] Az Önkormányzati Tanács a Kp. 140. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó 42. § (1) bekezdése alapján az érintett önkormányzatot felhívta az indítványra vonatkozó nyilatkozata megtételére.
- [15] Az Önkormányzat védíratában az indítvány elutasítását kérte.
- [16] Előadta, hogy az Ör. mindenben megfelel a magasabb szintű jogszabályi rendelkezéseknek. Vitatta, hogy az önkormányzatnak differenciálási kötelezettsége lenne azon fa- és cserjefajok között, amelyek idegenhonos fajoknak minősülnek és ezért megtelepedésüket, terjedésüket lehetőség szerint meg kell akadályozni és azon fajok között, amelyek honos növényfajnak számítanak. Álláspontja szerint sem a Tvt., sem a Kvtv. szabályaival nem ellentétes az Ör. Más jogszabályokban megjelölt invazivitást nem lehet városi környezetre alkalmazni. A Tvt. 10. § (2) bekezdése szerinti miniszteri rendelet hiányában nincs egységes szakmai álláspont e kérdésben, így a differenciálás nem indokolt.
- [17] A védírat szerint az ötszörös pótlási mérték nem magas, szakmailag megalapozott, az Alaptörvény XXI. cikk (1) bekezdésének érvényre juttatását szolgálja. A kompenzáció célja ugyanis nem csak kiegyenlítés, hanem kárpótlás is. A Kvtv. 102/A §-a szerint a károsodott környezeti elemet annak becsült összegével és nem pedig annak

pontos költségével megegyező környezeti elemmel kell pótolni. Tehát a jogszabály becsült értékről és legalább azonos területi borításról rendelkezik. A Korm.rendelet pedig nem tiltja, hogy az új területi borítás meghaladja a korábbi területi borítás nagyságát, azt jóval meg is haladhatja.

- [18] Az Önkormányzat hivatkozott arra is, hogy a kiszabott összeg nem közigazgatási szankció, nem közigazgatási bírság, hanem az Ör. által meghatározott kompenzációs összeg, így az indítványozó Szankciótv.-re történő hivatkozása alaptalan.

Az Önkormányzati Tanács döntésének indokai

- [19] Az indítvány az alábbiak szerint részben megalapozott.
- [20] A Kp. 85. § (2) bekezdése alapján a bíróság a közigazgatási tevékenység jogszerűségét – ha törvény eltérően nem rendelkezik – a megvalósításának időpontjában fennálló tények alapján vizsgálja.
- [21] A Kúria Önkormányzati Tanácsának a bírói indítványban foglaltak alapján abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a nem közterületi ingatlanon engedély nélküli fakivágás, mint jogellenes cselekmény szankcionálása milyen módon lehet törvényes: a kompenzáció – mértéke alapján – mikor válik bírságjellegűvé, illetve szükséges-e a kompenzáció mértékének felső határát a vonatkozó Ör.-ben megállapítani.
- [22] A Kvtv. 48. § (2) bekezdése alapján a települési önkormányzat képviselő-testülete önkormányzati rendeletben más törvény hatálya alá nem tartozó egyes fás szárú növények védelme érdekében tulajdonjogot korlátozó előírásokat határozhat meg. E törvényi felhatalmazás alapján alkotta meg az Önkormányzat az Ör.-t.
- [23] Az Ör. indítványozó előtti perekben alkalmazandó rendelkezései a következők:
 Ör. 13. § (1) A 12. § tekintetében a visszapotlásra telepítendő fák számának meghatározásához:
 c) engedély nélküli kivágás esetén az 1. számú mellékletben meghatározott mértékű össztrzsátmérőt.
 Ör. 15. § (2) A nem közterületen történő fakivágáshoz kapcsolódó természetbeni pótlási kötelezettség, amennyiben a 13. § szerinti pótlás – részben vagy egészben – nem írható elő, vagy az más okból nem teljesül, a kérelmezőt, engedély nélküli fakivágás esetén az ingatlan tulajdonosát, a határozathozatal időpontjában érvényes fapótlási egységár alapulvételével számított pénzösszeg (kompenzációs intézkedés) megfizetésére kell kötelezni. A megváltási összeget a pótlásként előírt, vagy abból megváltani kívánt össztrzsátmérőből képzett darabszám és az adott évi fapótlási egységár alapulvételével kell meghatározni.
 Ör. 1. sz. melléklete: ha a kivágandó fák összes trzsátmérője eléri a 40,0 cm-t, akkor az előírandó pótlás mértéke nem közterületi ingatlan esetén az össztrzsátmérő 500 %-a.
- [24] A Kúria Önkormányzati Tanácsa a Köf.5.037/2018/4. számú, majd a Köf.5.001/2019/4. határozataiban a Kvt. 102/A. § (2) bekezdés b) pont ba) és bb) alpontjai és a Korm. rendelet 8. § (4) bekezdés rendelkezéseinek alapulvételével már kimondta, hogy „kompenzációs intézkedés rendeletben történő előírására az önkormányzat jogszabályi felhatalmazással bír, mely intézkedés mibenlétét és formáit, valamint az engedély nélküli fakivágás esetén alkalmazható szankciót a jogszabály nem határozza meg, ezért az önkormányzat származékos jogalkotási jogkörében szabadon dönthet annak lehetséges formáiról.” Így kompenzációs intézkedésként pénzbeli megváltás előírása az Ör. indítványban megjelölt 13. § (1) bekezdése és 15. § (2) bekezdése önmagában nem jogszabálysértő, a Kúria Önkormányzati Tanácsa ezért e rendelkezések más jogszabályba ütközésének megállapítására és megsemmisítésére vonatkozó indítványt elutasította.
- [25] Az Ör.-ben az indítvány által támadott 1. számú melléklet utolsó sora szerint ha a kivágandó fák összes trzsátmérője eléri a 40,0 cm-t, az előírandó pótlás mértéke nem közterületi és közterületi ingatlan esetén egyaránt 500 %. A Kúria Önkormányzati Tanácsa megállapította, hogy az engedély nélküli fakivágás esetén megállapított ezen pótlási kötelezettség, a mértékét tekintve nem áll összhangban a Kvtv. 102/A. § (2) bekezdés b) pontjával.
- [26] A vonatkozó Kvtv.-beli szabályozás a fentiek szerint különbséget tesz a – károsodott környezeti elem vagy szolgáltatás becsült költségével megegyező mértékű – kompenzáció, illetve jogellenes cselekmény esetén kiszabható környezetvédelmi bírság között. A Kúria a Köf. 5.037/2018/4. számú határozatában elvi élel mondta ki, hogy a nem közterületi ingatlanon engedéllyel vagy engedély nélkül végzett fakivágás esetén a pótlás mellett vagy helyett kompenzációs intézkedésként a károsult környezeti elem becsült költségével egyenértékű pénzbeli megváltás is előírható. A kompenzáció az engedély nélküli kivágás esetén sem tehető szankciós jellegűvé. A Kúria Önkormányzati Tanácsa a védirattal egyezően mutat rá arra, hogy a kompenzáció alapvetően/vagy köznapi értelemben kiegyenlítő, ellenszolgáltatást, megtérítést, ellensúlyozást jelent, ugyanakkor nem a jogellenes cselekményhez kapcsolódó jogkövetkezmény, ebből következően nem kapcsolódik hozzá büntető jelleg. Ezzel ellentétben a környezetvédelmi bírság, mely a közigazgatási bírság körébe tartozik, egyértelműen jogellenes cselekményhez kapcsolódó, a címzett számára hátrányos jogkövetkezményt, azaz szankciót jelent, melyben a büntetés (annak objektív és szubjektív célja) nyilvánvalóan kifejeződik (Köf.5.001/2019/4., Köf.5.024/2019/4.).

- [27] A Köf.5.024/2019/4. számú ügyben a Kúria Önkormányzati Tanácsa úgy foglalt állást, hogy az a szabályozás mely a pótlási mértéket az ösztörzskörméret két és félszeresében állapítja meg az lényegében büntetést, szankcionálást ír elő. A Kúria fenti gyakorlatából egyértelműen levezethető, hogy az a szabályozás, amely a pótlás mértékét az ösztörzskörméret ötszörösében állapítja meg nem a „megtérítést, kiegyenlítést” tűzi célul, hanem a büntetést/szankcionálást.
- [28] A fentiek alapján a jogellenes cselekmény jogkövetkezménye a jogsértés súlyával arányban álló közigazgatási bírság kiszabása (környezetvédelmi bírság) lehet, melynek kiszabására 2018. január 1-et követően a Mötv. 142/C. § (1) és (2) bekezdésének szabályai adnak felhatalmazást az önkormányzat számára.
- [29] A két jogintézmény, azaz a kompenzáció (megállapítása), és a bírság (kiszabása) tehát nem szabályozható azonos feltételek mentén, tekintettel arra, hogy eltérő a céljuk, ebből következően a mértékük is. Az indítványban hivatkozott „felső határ” kötelező megállapítása a Ket. és a Mötv. alapján csak a közigazgatási bírsághoz kapcsolódik, a kompenzáció esetén ezek a szabályok nem kötik a jogalkotó önkormányzatot.
- [30] A Kúria Önkormányzati Tanácsa mindezek alapján azt állapította meg, hogy az Ör. 1. számú mellékletének támadott előírása által az engedély nélkül kivágott fák pótlási mértéke szankciós jellegűvé vált mivel a pótlási kötelezettséget a fák törzskörméretét tekintve az engedélyezett fakivágás esetére előírt mértékű pótláshoz viszonyítva „környezetvédelmen alapuló igazoló indok nélkül” ötszörösére növeli. Ennek következtében engedély nélküli fakivágás esetére az Ör. 1. számú melléklete ezen rendelkezése alapján meghatározott pénzbeli megváltás részben bírság jellegű szankciót tartalmaz.
- [31] Mindezek alapján a Kúria Önkormányzati Tanácsa megállapította, hogy az Ör. 1. számú melléklete utolsó sorának az 500 %-os pótlásra vonatkozó rendelkezése jogszabálysértő, így azt a Kp. 146. § (4) bekezdése alapján a hatálybalépésének időpontjára visszamenőleges hatállyal megsemmisítette. A megsemmisítés folytán a rendelkezés további jogszabályi rendelkezésekkel való összeegyeztethetőségét nem vizsgálta.
- [32] A Kp. 147. § (1) bekezdése értelmében, ha az önkormányzati rendelet rendelkezésének megsemmisítésére bírói indítvány alapján került sor, a megsemmisített rendelkezés nem alkalmazható a bíróság és más bíróságok előtt folyamatban lévő egyedi ügyekben.

A döntés elvi tartalma

- [33] Az engedély nélkül kivágott fák pótlási mértéke nem tehető szankciós jellegűvé.

Záró rész

- [34] Az Önkormányzati Tanács az indítványt a Kp. 141. § (2) bekezdésére alapulóan tárgyaláson kívül bírálta el.
- [35] A Kúria a törvényellenesség jogkövetkezményeit a Kp. 146. § (1) bekezdés b) pontja, valamint 147. § (1) bekezdése alapján állapította meg. A Kúria az általános alkalmazási tilalom elrendelését a Kp. 147. § (1) bekezdésére figyelemmel mellőzte.
- [36] A Magyar Közlönyben történő közzététel a Kp. 146. § (2) bekezdésén, a helyben történő közzététel a Kp. 142. § (3) bekezdésén alapul.
- [37] Jelen eljárásban a Kp. 141. § (4) bekezdése alapján az önkormányzati rendelet törvényességének vizsgálatára irányuló eljárásban a feleket teljes költségmentesség illeti meg, és saját költségeiket maguk viselik.
- [38] A határozat elleni jogorvoslatot a Kp. 116. § d) pontja és a 146. § (5) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2023. július 4.

Dr. Balogh Zsolt s.k.
a tanács elnöke

Dr. Kiss Árpád Lajos s.k.
előadó bíró

Dr. Dobó Viola s.k.
bíró

Dr. Patyi András s.k.
bíró

Dr. Varga Zs. András s.k.
bíró

A Kúria Önkormányzati Tanácsának Köf.5.009/2023/3. számú határozata

Az ügy száma: Köf.5.009/2023/3.

A tanács tagja: Dr. Patyi András a tanács elnöke, Dr. Dobó Viola előadó bíró, Dr. Balogh Zsolt bíró, Dr. Varga Eszter bíró, Dr. Varga Zs. András bíró

Az indítványozó: Veszprém Vármegyei Kormányhivatal

(...)

Az indítványozó képviselője: Dr. Czaun Katalin kamarai jogtanácsos

Az érintett önkormányzat: Tapolca Város Önkormányzata

(...)

Az ügy tárgya: önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközésének vizsgálata

A Kúria Önkormányzati Tanácsa

- megállapítja, hogy Tapolca Város Önkormányzata Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 11/2019. (VI. 3.) önkormányzati rendeletének 40/A. §-a más jogszabályba ütközik, ezért azt kihirdetése napjára visszamenőleg, 2023. január 17-ei hatállyal megsemmisíti.
- elrendeli határozatának közzétételét a Magyar Közlönyben;
- elrendeli, hogy a határozat közzétételére – a Magyar Közlönyben való közzétételt követő 8 napon belül – az önkormányzati rendelet kihirdetésével azonos módon kerüljön sor.

A határozat ellen jogorvoslatnak nincs helye.

Indokolás**Az indítvány alapjául szolgáló tényállás**

- [1] Tapolca Város Önkormányzat Képviselő-testülete (a továbbiakban: érintett önkormányzat) a 2023. január 13-án megtartott képviselő-testületi ülésen az előterjesztésben foglaltakról az 5/2023. (I. 13.) számú határozatában (a továbbiakban: Határozat) hozott döntést, melynek 1. pontjában ideiglenes – ad hoc – bizottsággént létrehozta a Tapolca Kft 2022. Decemberi Támogatási Kérelmének Tartalmát Vizsgáló Bizottságot (a továbbiakban: Bizottság) A Határozat 2. pontjában 6 fő tagot választott a Bizottságba, a 3. pontjában meghatározta a Bizottság feladatait, a 4. pontjában a Bizottság működéséhez szükséges költségek biztosításáról rendelkezett. A Bizottság tagjainak létszámát ezt megelőzően a 4/2023. (I. 13.) számú határozatában – a képviselői indítványban foglalt 7 fő helyett – 6 főben határozta meg (Határozat2)
- [2] A Határozat meghozatalát követően az érintett önkormányzat – ugyancsak határozatban – fogadta el a Tapolca Város Önkormányzata Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 11/2019. (VI. 3.) önkormányzati rendelet módosításáról szóló 1/2023. (I. 16.) számú rendeletét (a továbbiakban: Ör.) és azt rendeletei közé iktatta. Az Ör. 1. §-ának normaszövege szerint a Tapolca Város Önkormányzata Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 11/2019. (VI. 3.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: SzMSz) 17. alcíme 40/A. §-al egészül ki, melynek a Bizottság létrehozásáról szóló rendelkezése 2023. január 17. napján lép hatályba.
- [3] A Veszprém Vármegyei Kormányhivatal (a továbbiakban: indítványozó) 2023. március 10. napján a VE/53/657-1/2023. ügyiratszámom a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 132. §-ában biztosított törvényességi felügyeleti jogkörében eljárva, az Mötv. 134. § (1) bekezdése alapján törvényességi felhívást bocsátott ki. Arra hivatkozott, hogy a Határozat2 vonatkozásában az Mötv. 48. § (3) bekezdésével ellentétesen a polgármester, a két alpolgármester és két képviselő szavazatait név szerint rögzítették a jegyzőkönyvben. Sérelmezte, hogy a képviselő-testület a Határozatban úgy választott – az eredeti indítványban meghatározott 7 fő helyett – 6 tagot a Bizottságba, hogy a Határozat nem rendelkezett a Bizottság létszámának csökkentéséről.
- [4] Előadta, hogy a Bizottság létrehozásával és tagjai számának határozatban történő meghatározásával a képviselő-testület rendeletalkotási jogkört gyakorolt, ezzel megsértette Magyarország Alaptörvénye 32. cikkének (2) bekezdését és az Mötv. 57. § (1) bekezdését. Álláspontja szerint az, hogy a képviselő-testület a Bizottság tagjainak megválasztásáról a Bizottság létrejötte után nem döntött, ellentétes az Mötv. 58. § (1) bekezdésével.

- [5] Kifogásolta, hogy az Ör. jegyzőkönyvben történő megnevezése – annak valódi tartalmával ellentétesen – határozat, ami ellentétes a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) 2. § (1) bekezdésével. A rendeletalkotásra vonatkozó szabályok megsértése a Bizottság megalakulásának közjogi érvénytelenségét jelentik.
- [6] Az önkormányzat jegyzője a 2023. április 11-én kelt válaszelevelében arról tájékoztatta az indítványozót, hogy a képviselő-testület a 2023. április 6. napján tartott ülésén a törvényességi felhívást megtárgyalta, azonban a felhívásban foglaltakkal egyetértő jegyzői javaslatokat tartalmazó előterjesztést indokolás nélkül nem támogatta.

Az indítvány és az érintett önkormányzat védírata

- [7] A fenti előzmények után az indítványozó az Mötv. 136. § (2) bekezdésében biztosított jogkörével élve kezdeményezte a Kúria Önkormányzati Tanácsánál az Ör., illetve az SzMSz 40/A. §-a más jogszabályba ütközésének megállapítását és megsemmisítését.
- [8] Álláspontja szerint az Ör. megalkotása és annak jegyzőkönyvben történő megnevezése – annak valódi tartalmával ellentétesen határozat – a Jat. normavilágosság elvét rögzítő, fent hivatkozott rendelkezésébe ütközik.
- [9] Indítványában – megismételve a törvényességi felhívásban foglaltakat – az SzMSz 40/A. §-ával összefüggésben arra hivatkozott, hogy a Bizottság létrehozásáról, illetve a Bizottság tagjairól szóló Határozat elfogadásával a képviselőtestület rendeletalkotási jogkört gyakorolt, ezzel megsértette az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdését és az Mötv. 57. § (1) bekezdését.
- [10] Kifogásolta, hogy a képviselő-testület úgy választotta meg a Bizottság tagjait, hogy a Bizottság a Határozat meghozatalakor még nem jött létre. Az Mötv. 58. § (1) bekezdésével ellentétes, hogy a képviselő-testület a Bizottság tagjainak megválasztásáról a Bizottság létrejötte után nem döntött. A képviselő-testület ezzel az eljárásával megsértette a rendeletalkotás garanciális szabályait, ami a Bizottság megalakulásának, ebből következően döntéseinek közjogi érvénytelenségét jelentik.
- [11] Az indítványozó tájékoztatta a Kúriát, hogy a Határozat és Határozat2 jogszabálysértő voltának megállapítását és hatályon kívül helyezést kezdeményezte a Veszprémi Törvényszéken.
- [12] A Kúria Önkormányzati Tanácsa a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 140. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó 42. § (1) bekezdése alapján az érintett önkormányzatot felhívta az indítványra vonatkozó nyilatkozata megtételére.
- [13] Az önkormányzat védíratot nem nyújtott be.

A Kúria Önkormányzati Tanácsa döntésének indokai

- [14] Az indítvány megalapozott.
- [15] A Kúria Önkormányzati Tanácsa az indítványt a Kp. 141. § (2) bekezdése alapján bírálta el. A Kp. 140. § (1) bekezdése alapján az indítványra a keresetlevél szabályait kell alkalmazni. A Kp. 37. § (1) bekezdés f) pontja szerint az indítványnak tartalmaznia kell a közigazgatási tevékenységgel okozott jogsérelmet, az annak alapjául szolgáló tények, illetve azok bizonyítékai előadásával. A Kúria Önkormányzati Tanácsa az önkormányzati rendeletek normakontroll vizsgálatát az indítvány korlátai között végzi el.

I.

- [16] A Kp. 12. § (3) bekezdése b) pontja szerint a Kúria első és végső fokon jár el a helyi önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközésének vizsgálatára irányuló eljárásban.
- [17] Ebből következően a Kúria Önkormányzati Tanácsa nem vizsgálhatja a képviselő-testület üléséről készült jegyzőkönyvet – amely dokumentumnak egyébként jogi kötőereje, joghatása nincs – és nem vizsgálhatja a képviselőtestület normatív határozatait sem. Az indítvány is tartalmazza, hogy a Határozat és Határozat2 vizsgálatát indítványozó kezdeményezte az illetékes törvényszéknél, ezért a jelen eljárás tárgyát kizárólag az indítványban támadott Ör. által beiktatott önkormányzati rendelkezés, az SZMSZ 40/A. §-a más jogszabályba ütközésének vizsgálata képezte.

II.

- [18] Az indítványozó az SzMSz 40/A. §-ával összefüggésben az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésének, az Mötv. 57. § (1) és 58. § (1) bekezdésének, valamint a rendeletalkotás garanciális szabályainak sérelmére hivatkozott.
- Az SzMSz vitatott 40/A. §-a szerint:
- (1) A Képviselő-testület a Tapolca Kft. 2022. december 16-i nyilvános ülésén tárgyalta támogatási kérelme tartalmának kivizsgálására vizsgálóbizottságot hoz létre a Tapolca Kft. 2022. Decembéri Támogatási Kérelmének Tartalmát Vizsgáló Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) elnevezéssel. A bizottság 6 fő önkormányzati képviselő tagból áll.
- (2) A Bizottság feladata a Tapolca Kft. ügyvezetője támogatási kérelmének és az általa külön képviselői kérésre megküldött excel táblázatban szereplő árubeszerzések, szolgáltatás-megrendelések és építési munkák megrendelése és kifizetése körülményeinek teljes körű kivizsgálása.
- (3) A Bizottság üléseinek összehívására, működésére, nyilvánosságára, határozatképességére, határozathozatalára, a bizottság üléséről készült jegyzőkönyv tartalmára az Mötv-nek és az Szmsz-nek a képviselő-testületre és a bizottságokra vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni az alábbi kiegészítésekkel.
- (4) A Bizottság a vizsgálat során a Tapolca Kft – és amennyiben a vizsgálat megállapításai szerint szükséges, az Önkormányzat, a Tapolcai Közös Önkormányzati Hivatal, más szerv, gazdasági társaság, egyéni vállalkozó – tárgyban keletkezett iratait bekérheti, azokat megtekintheti, a bekért iratokról másolatot készíthet. A bekért iratokat a bizottság kizárólag célhoz kötötten, a vizsgálat lefolyásához, annak befejezéséig használja fel, figyelemmel a vonatkozó adatvédelmi előírásokra. Az ügyben érintetteket meghallgathatja, szükség szerint szakértőt vehet igénybe. A vizsgálat során a Bizottság felhívására a kötelezett köteles a kért iratokat a Bizottság rendelkezésére bocsátani vagy meghallgatás céljából a Bizottság ülésén megjelenni.
- (5) A Bizottság határozatait meg kell küldeni mindazoknak, akik a döntés végrehajtásában intézkedésre kötelezettek.
- (6) A Bizottság a tényállás teljes körű feltárását követően – szükség szerint intézkedési javaslatot is tartalmazó – jelentést készít. A vizsgálat eredményéről a Bizottság elnöke a jelentés elkészítését követő képviselő-testületi ülésen beszámol a Képviselő-testületnek és javaslatot tehet további intézkedések megtételére.
- (7) Az ideiglenes bizottság működésének időtartama a tényállás teljes körű feltárásának és azt követően a jelentés elkészítésének időtartama. A jelentés Képviselő-testület általi megtárgyalásával a Bizottság megszűnik.
- [19] Az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdése szerint feladatkörében eljárva a helyi önkormányzat törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, illetve törvényben kapott felhatalmazás alapján önkormányzati rendeletet alkot.
- [20] Az Mötv. 53. § (1) bekezdése felhatalmazza a képviselő-testületet, hogy a működésének részletes szabályait a szervezeti és működési szabályzatról szóló rendeletében határozza meg. A szervezeti és működési szabályzatról szóló rendelet tartalmi elemei között szerepelnek a képviselő-testület bizottságairól szóló rendelkezések is. [Mötv. 53. § (1) bekezdés l) pont]
- [21] Az Mötv. 57. § (1) bekezdése szerint a bizottságokról, a bizottságok tagjainak számáról, a bizottságok feladat-és hatásköréről, működésük alapvető szabályairól az SzMSz-ben kell rendelkezni. A képviselő-testület egyes önkormányzati feladatok ellátásának időtartamára az Mötv. 57. § (3) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján ideiglenes bizottságot hozhat létre.
- [22] A fenti rendelkezések alapján az állandó és ideiglenes bizottság megalakításának első lépése, hogy (helyi) jogszabályban meg kell teremteni a létrehozandó bizottság jogalapját, új – a SzMSz-ben még nem nevesített – bizottság létrehozásához pedig az SzMSz módosítására van szükség.
- [23] Az SzMSz 40. § (1) bekezdése szerint a Képviselő-testület meghatározott kérdés megvizsgálására, javaslat kidolgozására ideiglenes bizottságot választhat. Az Önkormányzati Tanács megítélése szerint ez a rendelkezés általános felhatalmazást jelent a képviselő-testület számára ideiglenes bizottság létrehozására.
- [24] A Jat. 8. § (1) bekezdése alapján: „[a] hatályos jogszabályi rendelkezést a jogalkotói hatáskörrel rendelkező szerv vagy személy jogszabály megalkotásával, a módosítani kívánt jogszabályi rendelkezést tételesen megjelölő, a módosítást kimondó jogszabályi rendelkezéssel módosíthatja.”
- [25] A Jat. 23. § (2) bekezdése szerint az önkormányzat által meghozható normatív határozat közjogi szervezetszabályozó eszköz. A Kúria a Kóf.5025/2015/4. számú határozatában rámutatott: a jogszabályalkotás az állami szervek legfontosabb közhatalmi jogosítványa. Az Alaptörvény kizárólagos szabályokat tartalmaz arra vonatkozóan, hogy az állami szervek milyen jogszabályokat alkothatnak. Az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdése szerint a helyi önkormányzatok legfontosabb közhatalmi jogosítványa a rendeletalkotás. A helyi önkormányzati képviselő-testület a helyi közügyek intézése során közhatalom birtokában rendeletet alkot. Az Alaptörvény

32. cikkében felsorolt jogosítványok – így a rendeletalkotás – az önkormányzatok relatív államszervezeti autonómiáját védik. Az Alaptörvény a jogszabályalkotás, mint közhatalmi tevékenység tekintetében egy zárt rendszert képez: megjelöli a kibocsátót, megjelöli a jogszabály nevét, rendelkezik egymáshoz való viszonyukról. E rendelkezések alapján – amit a Jat. 8. § (1) bekezdése meg is fogalmaz –, az önkormányzati rendeletet csak önkormányzati rendelettel lehet módosítani. Az önkormányzat határozata nem jogszabály, az önkormányzat határozata tartalmától függetlenül nem járhat olyan joghatással, amely az önkormányzati rendelet módosításához vagy kiegészítéséhez vezet. (Indokolás [12])
- [26] A fentiek alapján megállapítható, hogy az önkormányzati rendelet csak önkormányzati rendelettel módosítható, egészíthető ki.
- [27] Jelen esetben a képviselő-testület határozatban (Határozat 1. pont) döntött a Bizottság megalakításáról és a Bizottság tagjainak megválasztásáról (Határozat 2. pont.) A Köf.5004/2020/4. sz. határozat elvi tartalma szerint az önkormányzati rendelet önkormányzati rendelettel módosítható, egészíthető ki.
- [28] Az Alkotmánybíróság már ítélezési gyakorlatának kezdetén leszögezte, hogy „Csak a formalizált eljárás szabályainak a betartásával keletkezhet érvényes jogszabály” [11/1992. (III.5.) AB határozat]. Ha a jogalkotás során a jogalkotási eljárás garanciális szabályai sérülnek, akkor ez az adott jogszabály közjogi érvénytelenségét vonja maga után [29/1997. (IV.29.) AB határozat, amit az Alaptörvény hatálybalépése után megerősítette pl. a 8/2017. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás 48. pontja és a 22/2018. (XI. 20.) AB határozat, Indokolás 83. pontja]. Az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján a jogszabályalkotás garanciális szabályainak a megsértése a jogszabály megsemmisítését eredményezi [Lásd pl. a 63/2003. (XII. 15.) AB határozatot, illetve a 45/2012. (XII. 29.) AB határozatot és a 6/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás 77. pontját].
- [29] A Kúria Önkormányzati Tanácsa – az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatának megfelelően – már a Köf.5045/2012/5. számú határozatában rámutatott, hogy az önkormányzati rendeletalkotás garanciális szabályait törvények tartalmazzák, de adott esetben garanciális rendelkezéseket tartalmazhat az adott önkormányzat által saját maga eljárására nézve – a törvény keretei között – meghatározott helyi szabályozás is. Az eljárási szabályok betartása és az eljárási garanciák érvényesülése a rendeletalkotási eljárás kiszámíthatóságának, ésszerű rendben történő lefolytatásának is lényeges feltétele. Részei ennek a képviselő-testületi ülések összehívásának, a lakosság tájékoztatásának, a napirendi javaslatok megfelelő továbbításának, az ülések vezetésének és nyilvánosságának szabályai, csakúgy, mint a megfelelő szavazataránnyal elfogadott rendelet jogszabályokban meghatározottak szerinti kihirdetése. A rendeletalkotási eljárás garanciális szabályainak sérelme az ott elfogadott rendelet közjogi érvénytelenségét vonja maga után. (Összefoglalva lásd Köf.5046/2016/8. számú határozat, Indokolás [13]).
- [30] Jelen esetben a képviselő-testület elsőként a Bizottság létrehozásáról döntött a Határozatban, majd ugyanebben a Határozatban megválasztotta a Bizottság tagjait és csak ezt követően módosította az SzMSz-t akként, hogy az ugyancsak határozattal elfogadott Ör. 1. §-ával iktatta be a Bizottságról szóló 40/A. §-t. A Kúria Önkormányzati Tanácsa ezért megállapította, hogy az érintett önkormányzat képviselő-testülete azáltal, hogy határozati formában hozott döntést iktatott be rendeletként, megsértette a rendeletalkotási eljárás garanciális szabályait. Ennek következtében a módosított SzMSz 40/A. §-a más jogszabályba, – az Mötv. 57. § (1) és 58. § (1) bekezdésébe, valamint a Jat. 8. § (1) bekezdésébe – ütközik.
- [31] A megvalósult jogszabálysértő eljárás az elfogadott önkormányzati rendelkezés közjogi érvénytelenségét vonja maga után, ezért a Kúria Önkormányzati Tanácsa a Kp. 146. § (1) bekezdés a) pontja alapján az SzMSz támadott 40/A. §-át megsemmisítette.
- [32] A közjogi érvénytelenség fennállására figyelemmel az Önkormányzati Tanács az indítványban megjelölt további jogszabálysértést, az Ör-nek a Jat. normavilágosság elvéről szóló 2. § (1) bekezdésébe ütközését a továbbiakban nem vizsgálta.
- [33] A normakontroll eljárásban a Kp. 146. § (3) bekezdése alapján a megsemmisített önkormányzati rendelet, illetve annak megsemmisített rendelkezése az Önkormányzati Tanács határozatának közzétételét követő napon veszíti hatályát. A Kp. 146. § (4) bekezdése értelmében az Önkormányzati Tanács az önkormányzati rendelet vagy annak rendelkezése hatályvesztésének időpontját a (3) bekezdéstől eltérően állapíthatja meg, ha azt a jogbiztonság vagy az önkormányzati rendelet hatálya alá tartozó jogalanyok alapvető jogainak védelme indokolja. Jelen esetben ezen feltételek fennállását az Önkormányzati Tanács megállapította, így az SzMSz 40/A. §-át ex tunc hatállyal, a kihirdetésének időpontjára visszamenőleg semmisítette meg.

A döntés elvi tartalma

1. A képviselő-testület ideiglenes bizottság létrehozása esetén először a szervezeti és működési szabályzatát köteles módosítani. Az önkormányzati rendelet csak önkormányzati rendelettel módosítható, egészíthető ki.
2. A szervezeti és működési szabályzat módosítását nem előzheti meg a bizottság megalakításáról és a bizottság tagjainak megválasztásáról szóló határozat meghozatala.

Záró rész

- [34] A Kúria Önkormányzati Tanácsa az indítványt a Kp. 141. § (2) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el. a törvényellenesség jogkövetkezményeit a Kp. 146. § (1) bekezdés a) pontja, valamint 146. § (3), és (4) bekezdése alapján állapította meg.
- [35] A Magyar Közlönyben történő közzététel a Kp. 146. § (2) bekezdésén, a helyben történő közzététel a Kp. 142. § (3) bekezdésén alapul.
- [36] Jelen eljárásban a Kp. 141. § (4) bekezdése szerint a feleket teljes költségmentesség illeti meg és a saját költségeiket maguk viselik.
- [37] A határozat elleni jogorvoslatot a Kp. 116. § d) pontja és a 146. § (5) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2023. július 4.

Dr. Patyi András sk. a tanács elnöke, Dr. Dobó Viola sk. előadó bíró, Dr. Balogh Zsolt sk. bíró, Dr. Varga Eszter sk. bíró, Dr. Varga Zs. András sk. bíró

A Kúria Önkormányzati Tanácsának Köf.5010/2023/7. számú határozata

Az ügy száma: Köf.5010/2023/7.

A tanács tagjai: Dr. Varga Zs. András bíró a tanács elnöke, Dr. Varga Eszter előadó bíró, Dr. Balogh Zsolt bíró, Dr. Kiss Árpád Lajos bíró, Dr. Patyi András bíró

Az indítványozó: Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal (...)

Az indítványozó képviselője: Dr. Gyurita Rita kamarai jogtanácsos

Az érintett önkormányzat: Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata (...)

Az érintett önkormányzat képviselője: Dr. Mester & Társa Ügyvédi Iroda (...; eljáró ügyvéd: dr. Mester László)

Az ügy tárgya: önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközésének vizsgálata

Rendelkező rész

A Kúria Önkormányzati Tanácsa

- megállapítja, hogy Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének az SZTM 2022-007 számú rendezési tervmódosítás készítésének időszakára elrendelt változtatási tilalomról szóló 24/2022. (IX. 20.) önkormányzati rendelete más jogszabályba ütközik, ezért azt a kihirdetésére visszamenőleges hatállyal megsemmisíti;
- elrendeli határozatának közzétételét a Magyar Közlönyben;
- elrendeli, hogy határozatát – a kézbesítést követő nyolc napon belül – az önkormányzati rendelet kihirdetésével azonos módon az érintett önkormányzat is tegye közzé.

A határozat ellen jogorvoslatnak nincs helye.

Indokolás

Az indítvány alapjául szolgáló tényállás

- [1] Győr Megyei Jogú Város Önkormányzat Közgyűlése (a továbbiakban: érintett önkormányzat) megalkotta az SZTM 2022-007 számú rendezési termódosítás készítésének időszakára elrendelt változtatási tilalomról szóló 24/2022. (IX. 20.) önkormányzati rendeletet (a továbbiakban: Ör.). Az Ör. a helyi építési szabályzat módosításának hatályba lépéséig, de legfeljebb 2024. május 10. napjáig változtatási tilalmat rendelt el az Ör. 1. melléklete szerinti ingatlanokon.
- [2] A Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal (a továbbiakban: indítványozó) GY/04/1-1/2023. iktatószámú törvényességi felhívással élt az Ör.-nek az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) 21. § (1) bekezdésébe (törvényességi felhívás 1. pont) és 20. § (2) bekezdésébe (törvényességi felhívás 2. pont) ütközésére hivatkozással. Az előzőek tekintetében – az érintett önkormányzat polgármesterének információkérésekre adott válasza is utalással – megállapította, hogy a szóban forgó eljárás településrendezési célja a Győri Építési Szabályzatról (GYÉSZ-ről) és Győr Szabályozási Tervéről szóló 1/2006. (I. 25.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: GYÉSZ) parkolási szabályainak módosítása és egyedi szabályok előírása a parkolóállások kialakításával kapcsolatban. Az eljárás dokumentációja tervezési szerződés (a továbbiakban: tervezési szerződés) alapján a ... Kft. generáltervezésében készül, feladata a szaktervezői feladatok elvégzésére is kiterjed, a felek pedig nem rendelkeztek a társtervező igénybevételenek eseteiről és módjáról. Az indítványozó megállapította, hogy a közlekedési és tervezési feladatok elvégzéséhez szükséges szakági munkarész és javaslat készítése okleveles közlekedés-építőmérnök, okleveles közlekedésmérnök szakképesítéshez kötött, mely szakképesítéssel ... felelős tervező nem rendelkezik. Mivel az érintett önkormányzat az eljárás kezdetén a megfelelő jogosultsággal rendelkező tervezőt a településrendezési terv módosításába nem vonta be, az Ör. az Étv. 21. § (1) bekezdésébe ütközik, közjogilag érvénytelen. A törvényességi felhívás 2. pontja értelmében az Ör. az Étv. 20. § (2) bekezdésébe ütközik, mert az érintett önkormányzat által hivatkozott absztrakt veszély (az intenzívebb beépítésű területeken visszafordíthatatlan beavatkozások történnek, szintszám/beépítési százalék esetleges növelése) önmagában nem elégséges a változtatási tilalom elrendelésére. A változtatási tilalom elrendelésének sem a szükségessége, sem az arányossága nem áll fenn, mert az érintett önkormányzat rendelkezik olyan, a tulajdonjogot kisebb mértékben korlátozó eszközzel, amellyel az esetleges nem kívánatos rendeltetésváltozásból eredő parkolószám növekedés elkerülhető. A jogszabályi követelményeknek való megfelelést a még be nem épített ingatlanok tekintetében az építési engedélyezési/bejelentési eljárások során a kormányhivatalnak érvényesíteni kell, továbbá a parkolási problémák kezelésére a helyi közutak kezelőjének további eszközök állnak rendelkezésére. Hangsúlyozta, hogy az érintett önkormányzat az általa hivatkozott jogharmonizációt követően sem írhat elő egynél több parkolóhelyet jogszerűen, melyet a jelenleg hatályos jogszabályi környezetben is biztosítani kell {az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet (a továbbiakban: OTÉK) 42. § (2a) bekezdés}.
- [3] Győr Megyei Jogú Város Polgármestere (a továbbiakban: polgármester) a felhívásban foglaltakkal nem értett egyet, a törvényes határidőn belül nem tett intézkedést a törvényességi felhívásban állított jogszabálysértés megszüntetése érdekében.

A kormányhivatal indítványa és az önkormányzat védírata

- [4] Az indítványozó a 2023. április 27. napján kelt GY/04/778/2023. iktatószámú indítványában kezdeményezte a Kúria Önkormányzati Tanácsánál az Ör. más jogszabályba ütközésének megállapítását és megsemmisítését.
- [5] A törvényességi felhívás 1. pontjában foglaltakkal egyezően arra hivatkozott, hogy a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 3. melléklet 31. 3.7. sora szerint a helyi építési szabályzat gépjármű elhelyezésére, parkolásra vonatkozó előírásainak készítése, vagy módosítása során ki kell dolgozni a közlekedési alátámasztó javaslatot. Az építésügyi és az építésüggyel összefüggő szakmagyakorlási tevékenységekről szóló 266/2013. (VII. 11.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 14. § (1) és (2) bekezdése alapján a településtervezési tevékenység 1. melléklet szerinti dokumentációinak elkészítése jogosultsághoz kötött. A településtervező feladata az önkormányzat döntései, megbízása és a jogszabályok, szabványok és szakmai szabályok figyelembevételével az 1. melléklet szerinti dokumentáció – a feladat elvégzéséhez szükséges településtervezési szakági tervezők bevonásával történő – elkészítése. A Korm. rendelet

1. melléklet I. Szakma Településtervezés című táblázat 4. sora alapján a településtervezési közlekedési szakterület, mint településtervezési szakági tervezési terület körébe tartozó közlekedési vizsgálat, helyzetelemzés, értékelés, közlekedési és a tervezési feladat elvégzéséhez szükséges szakági munkarész és javaslat készítése okleveles közlekedés-építőmérnök, okleveles közlekedésmérnök szakképesítéshez kötött. Hivatkozott a tervezési szerződés 1.1. pontjára, mely szerint annak tárgya a GYÉSZ 6/A. §-ában jóváhagyott parkolási szabályok jogharmonizációs módosítására, a parkolóállásokkal kapcsolatos helyi, egyedi szabályokkal való kiegészítésére vonatkozó településtervezés; az 1.2. pont szerint a Tervező elvállalja az 1. pontban foglalt tervezési munka elvégzését; a 3.3. pont alapján „a szerződő felek megállapodnak abban, hogy a Tervező feladata kiterjed a véleményezési eljárás során az államigazgatási szervek által esetlegesen előírt szaktervezői feladatok elvégzésére, így a 6.1. pontban meghatározott tervezői díj tartalmazza ezek díjazását.”
- [6] Az indítványozó előadta, hogy a közhiteles kamarai névjegyzék adatai alapján ... településtervezési területen (TT/1 08-0065) és építészeti tervezési területen (É 08-0065) jogosult ellátni tervezési feladatot. Hivatkozott az Étv. 16/A. §-ára, valamint a Kúria Önkormányzati Tanácsának Köf.5006/2022/5. számú határozatában foglaltakra, mely szerint a változtatási tilalom alapjául szolgáló rendezési tervmódosítás elkészítéséhez szükséges szakági tervezőt az eljárás kezdetén be kell vonni az eljárásba. A megfelelő jogosultsággal rendelkező tervezővel való szerződéskötés nélküli jogalkotás a rendelet egészének a megalkotási feltételek hiánya miatti törvénybe ütközését jelenti, így a változtatási tilalmat elrendelő önkormányzati rendelet az Étv. 21. § (1) bekezdésébe ütközően jogszabálysértő, közjogilag érvénytelen.
- [7] Mivel a tervezési szerződésben a felek nem rendelkeztek arról, hogy milyen esetben, illetve módon vehet igénybe társtervezőt a településtervező, sőt a 3.3. pont akként rendelkezik, hogy a szakági tervezői feladatokat is a ... Kft.-nek kell ellátnia, ezért az Étv. 16/A. §-ára figyelemmel a tervező nem vehet igénybe alvállalkozóként szakági tervezőt.
- [8] Az indítvány 2. pontja a törvényességi felhívás 2. pontjában foglaltakkal azonos érveléssel tartalmazza, hogy a jogszabálysértő továbbra is fennáll, ezért az Étv. 20. § (2) bekezdésére hivatkozással kérte az Ör. megsemmisítését.
- [9] A Kúria Önkormányzati Tanácsa a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 140. § (1) bekezdése alapján a 42. § (1) bekezdése értelmében felhívta az érintett önkormányzatot az indítványra vonatkozó nyilatkozata előterjesztésére.
- [10] Az önkormányzat védiratában az indítvány elutasítását kérte.
- [11] Kiemelte, hogy az Ör. megalkotásának, azaz a változtatási tilalom elrendelésének indoka a helyi építési szabályzat módosításának SZTM 2022-007 számon futó eljárása, melynek tárgya az OTÉK 42. §-ában található, járművek elhelyezésére vonatkozó rendelkezések miatt a GYÉSZ 6/A. §-ban jóváhagyott parkolási szabályok jogharmonizációs módosítása, a parkolóállásokkal kapcsolatos helyi, egyedi szabályokkal való kiegészítése.
- [12] Utalt arra, hogy az indítványozó nem vette figyelembe, hogy a szerződés több ponton utal arra (1.2.1., 2.1., 2.7., 6.6. pontok), hogy a generáltervező társtervező igénybevételére jogosult. A felek továbbá a tervezési szerződés közös értelmezése tekintetében megállapodást kötöttek, mely szerint a felek a szerződést úgy értelmezik, hogy a tervező a szerződés teljesítéséhez szakági szakértőt fog igénybe venni, mely körülmény már az ajánlattétel és a szerződéskötés időpontjában ismert volt a felek számára. Egyebekben a szerződés érvényes, annak semmisségét csak a bíróság állapíthatja meg.
- [13] A helyi önkormányzatok a településfejlesztési, településrendezési tevékenységük során az Alaptörvény általános felhatalmazása alapján, törvényben konkretizált feladatkörben járnak el. Alkotmányos érdek fűződik tehát ahhoz, hogy ezt a feladatkört az önkormányzatok az alkotmányosság keretei között széles mérlegelési szabadság mellett gyakorolhassák [3125/2015. (VII. 9.) AB határozat, Indokolás [36]]. A településfejlesztési, településrendezési feladatok az épített környezet, a település tervszerű alakítása és védelme célját szolgálják, ezen belül a változtatási tilalom a helyi építési szabályzat készítésének időszakára, vagyis legfeljebb három évre rendelhető el. A változtatási tilalom elrendelése komoly beavatkozás a tulajdonos rendelkezési jogába, célja az építési szabályozások meghatározó átalakítása előtt egy adott terület megóvása attól, hogy azon visszafordíthatatlan beavatkozások történjenek.
- [14] A védirat szerint a változtatási tilalom oka (szükségesség) tisztán látható: a helyi építési szabályzatnak a település valamennyi építési övezetére kiterjedő, átfogó módosítása folyamatban van. A változtatási tilalom azon helyi közérdekű célt szolgálja, hogy a tilalommal érintett területeken hosszú távon is megoldott legyen a lakosság lakhatási és parkolási igényének kielégítése. Helyi közügy a parkolási szabályok jogharmonizációs módosítása, a parkolóállásokkal kapcsolatos helyi, egyedi szabályokkal való kiegészítése. Az Ör. megalkotását megelőzően megvizsgálta, hogy a szabályozási cél megvalósítására a változtatási tilalom az egyetlen megfelelő eszköz.
- [15] Álláspontja szerint nem távoli, absztrakt veszélyre alapozta a döntését, hanem egyértelműen levezethető, az előterjesztéshez csatolt táblázatban igazolta, hogy amennyiben a kormányhivatal a jelenleg hatályos jogszabályi

rendelkezéseknek való megfelelést vizsgálná az érintett ingatlanokon (ahogy azt az indítványában kifejtette) az esetleges engedélyeztetési eljárásokban, olyan épületek megvalósítását tennék lehetővé, melyek a tervezett új normatív szabályok alapján már nem lesznek engedélyezhetők. A többlakásos társasházak egyértelműen megváltoztatják a lakhatási, közlekedési szokásokat, a GYÉSZ módosítása során ezért a mai kor kihívásaira jobban reagáló parkolási szabályozás kidolgozása szükséges.

- [16] Előadta, hogy az indítványozó által felkínált alternatív lehetőségek egyáltalán nem alkalmasak arra, hogy a helyi építési szabályzat felülvizsgálatáig, illetve az új szabályozás életbe lépéséig biztosítsák annak lehetőségét, hogy a parkolási helyzet az érintett lakóövezetekben hosszú távon biztosított legyen, ugyanis a jelenlegi eszközrendszer kizárólag a jelenleg hatályos jogszabályoknak történő megfelelést biztosítja. Mindezek alapján az elrendelt változtatási tilalom előírása az Étv.-ben foglalt formai, törvényi követelményeket teljesíti, azoknak megfelel.

A Kúria Önkormányzati Tanácsa döntésének indokolása

- [17] Az indítvány megalapozott.
- [18] A Kúria Önkormányzati Tanácsa kiemeli, hogy lényegében azonos kérdésben az indítványozó által hivatkozott Köf.5006/2022/5. számú határozatában már állást foglalt, az abban foglaltaktól nem kíván eltérni, azt a jelen ügyre is irányadónak tekinti a következők szerint.
- [19] A Korm. rendelet 14. § (1)–(3) bekezdései értelmében a településtervezési tevékenység 1. melléklet szerinti dokumentációinak elkészítése jogosultsághoz kötött. A településtervező feladata az önkormányzat döntései, megbízása és a jogszabályok, szabványok és szakmai szabályok figyelembevételével az 1. melléklet szerinti dokumentáció – a feladat elvégzéséhez szükséges településtervezési szakági tervezők bevonásával történő – elkészítése. A szakági településtervező feladata a szakterületének megfelelő településtervezési szakági munkarészek és javaslatok elkészítése a jogszabályok, szabványok és szakmai szabályok alapján.
- [20] Az Étv. 16/A. § (1) bekezdése szerint a településtervet és annak módosítását a települési önkormányzat maga készíti el, vagy településtervezési szerződés alapján készítteti el.
- [21] Az Étv. 16/A. § (2) bekezdés b) pontja alapján, a településtervezési szerződésre a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényben (a továbbiakban: Ptk.) szabályozott tervezési szerződés szabályait kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy a tervező a szerződésben meghatározott esetben és módon vehet igénybe társtervezőt, illetve szakági tervezőt.
- [22] Az a felek által nem volt vitatott, hogy ... a közhiteles kamarai névjegyzék adatai szerint nem rendelkezik településtervezési közlekedési szakterületre vonatkozó tervezési jogosultsággal, továbbá az érintett önkormányzat sem kötött az Ör. megalkotását megelőzően szerződést településtervezési közlekedési szakterületen tervezési feladat ellátására jogosult személlyel. A Kúria Önkormányzati Tanácsának ezért a jelen ügyben azt kellett vizsgálnia, hogy az előző feladat elvégzésére jogosult személy bevonását a településtervezési szerződésben lehetővé tette-e az érintett önkormányzat.
- [23] A Kúria Önkormányzati Tanácsa megállapította, hogy a tervezési szerződés egyes pontjaira a fentiek alátámasztásaként az érintett önkormányzat a védiratában alaptalanul hivatkozott. A tervezési szerződés 1.2.1. pontja a tervezési feladatot tartalmazza, a 2.1. pontja a tervező feladatait rögzíti, a 2.7. pontja a szakmai szabályok betartására vonatkozik, míg a 6.6. pontja a közreműködők kifizetésére vonatkozó kötelezettségvállalást szabályozza. Egyik hivatkozott szerződéses kikötés sem vonatkozik társtervező, illetve szakági tervező igénybevételeének eseteire és módjára.
- [24] A felek által 2023. február 14-én megkötött megállapodás, így a fenti szerződéses pontok utólagos kiterjesztő értelmezése az Étv. 21. § (1) bekezdésének nem felel meg, hiszen e törvényi követelmény, azaz az írásos – a szakági tervező/társtervező igénybevételeét tartalmazó – szerződés megléte a változtatási tilalom elrendelésének az előfeltétele, az e nélküli jogalkotás a rendelet egészének a megalkotási feltételek hiánya miatti törvénybe ütközését jelenti [Köf.5006/2022/5. számú határozat [42] bekezdés], így a változtatási tilalmat elrendelő Ör. az Étv. 21. § (1) bekezdésébe ütközően jogsabálysértő.
- [25] A jogalkotási eljárás garanciális szabályainak megsértését a megállapodás utólagos megkötése nem befolyásolja, egyrészt mert az Étv. 21. § (1) bekezdésének való megfelelés a változtatási tilalom elrendelésének az előfeltétele, másrészt a szóban forgó megállapodás nem kizárólag a tervezési szerződés egyes pontjainak értelmezéséről, hanem a fent megjelölt kikötések utólagos, az eredetitől eltérő tartalmú kiterjesztéséről szól. A Kúria Önkormányzati Tanácsa utal a tervezési szerződés 3.3. pontjára, melyben foglaltak szerint a tervező feladata kiterjed a véleményezési eljárás során az államigazgatási szervek által esetlegesen előírt speciális szaktervezői feladatok elvégzésére is.

- [26] A Kúria Önkormányzati Tanácsa hangsúlyozza, hogy az Ör. megalkotásához szükséges előfeltétel hiánya a fent megjelölt határozatban foglaltakkal egyezően nem a szerződés polgári jogi értelemben vett semmisségét eredményezte, hanem az Étv. 21. § (1) bekezdésébe ütközését, ezért az érintett önkormányzat semmisség körében kifejtett érvelése súlytalan.
- [27] A Kúria Önkormányzati Tanácsa a Köf.5006/2022. számon folyamatban volt normakontroll eljárással azonosan megállapította, hogy a szakági tervezővel való szerződés, illetve az ilyen szaktervező igénybevételére vonatkozó szerződéses kikötés – változtatási tilalom elrendelése idején fennálló – hiánya a rendelet közjogi érvénytelenségét vonja maga után, így azt ex tunc hatállyal semmisítette meg. Az indítvány (kereset) kimerítésének Kp. 86. § (1) bekezdésében megfogalmazott kötelezettsége a Kp. 139. §-a alapján a normakontroll eljárások sajátosságaihoz igazodva áll fönn ezekben az eljárásokban, így, ha a rendelet egészének megalkotásához szükséges jogszabályi feltétel hiányzik, akkor az egész rendelet emiatt jogszabályba ütközik és meg kell semmisíteni. Erre tekintettel a Kúria Önkormányzati Tanácsa az indítványban felvetett további jogkérdés(ek)e)t (szükségesség-arányosság) és jogszabálysértést nem vizsgálta. {Köf.5023/2021/10. [42] bekezdés, Köf.5006/2022/5. [45] bekezdés}

A döntés elvi tartalma

- [28] A változtatási tilalom alapjául szolgáló rendezési tervmódosítás elkészítéséhez szükséges szakági tervezőt az eljárás kezdetén be kell vonni az eljárásba.

Záró rész

- [29] A Kúria Önkormányzati Tanácsa az indítványt a Kp. 141. § (2) bekezdése szerint tárgyaláson kívül bírálta el, a jogkövetkezményeket a Kp. 146. § (1) bekezdés a) pontja, valamint 146. § (4) bekezdése alapján állapította meg.
- [30] A Magyar Közlönyben történő közzététel a Kp. 146. § (2) bekezdésén, a helyben történő közzététel a Kp. 142. § (3) bekezdésén alapul.
- [31] Jelen eljárásban a Kp. 141. § (4) bekezdése alapján a feleket teljes költségmentesség illeti meg és saját költségeiket maguk viselik.
- [32] A határozat elleni jogorvoslatot a Kp. 116. § d) pontja és a 146. § (5) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2023. július 4.

Dr. Varga Zs. András sk. a tanács elnöke

Dr. Varga Eszter sk. előadó bíró

Dr. Balogh Zsolt sk. bíró

Dr. Kiss Árpád Lajos sk. bíró

Dr. Patyi András sk. bíró

IX. Határozatok Tára

A Kormány 1268/2023. (VII. 10.) Korm. határozata a Bicsérd, Kővágóöttös és Kővágószőlős községek közigazgatási területén fekvő egyes földrészek beruházási célterületté nyilvánításáról

A Kormány

1. a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény (a továbbiakban: Tftv.) 11. § (2) és (3) bekezdésében és az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXXI. törvény végrehajtásáról szóló 109/1999. (XII. 29.) FVM rendelet (a továbbiakban: Inyvtv. Vhr.) 62/A. §-ában foglaltakra figyelemmel – a beruházási célterületre történő művelési ág változás átvezetése céljából – beruházási célterületté nyilvánítja
 - a) a Kővágóöttös község közigazgatási területén fekvő, az ingatlan-nyilvántartás szerint Kővágóöttös külterület 0190/1, 0190/2, 0190/3, 0193, 0195/1, 0195/2, 0195/3, 0195/4, 0195/5, 0195/6, 0195/7, 0197/1, 0197/2, 0197/3, 0197/4, 0197/5, 0197/6, 0197/7, 0197/8, 0197/9, 0197/10, 0197/11, 0197/12, 0197/13, 0197/14 helyrajzi számú,
 - b) a Bicsérd község közigazgatási területén fekvő, az ingatlan-nyilvántartás szerint Bicsérd külterület 0155/6, 0155/7, 0155/8, 0155/9, 0155/10, 0155/11, 0155/12, 0155/13, 0155/14, 0155/15, 0155/16, 0155/21, 0155/22, 0155/23, 0155/24, 0155/25, 0155/26, 0155/27, 0155/28, 0155/29, 0155/30, 0155/31, 0155/32, 0158/1, 0158/2, 0160, 0164/4, 0164/5, 0164/6, 0164/7, 0164/8, 0164/9, 0164/10, 0164/11, 0164/12, 0164/13, 0164/14, 0164/15, 0166, 0178/3 helyrajzi számú ingatlan „a” és „c” jelű, szántó művelési ág alrészletű, 0192/3, 0192/4, 0192/6, 0201/1, 0201/2, 0201/3, 0201/6, 0201/7, 0201/8, 0201/12, 0201/13, 0201/14, 0201/15, 0201/16, 0201/17, 0201/18, 0201/19, 0201/20, 0201/21, 0201/24, 0201/25, 0201/26, 0201/27, 0201/28, 0201/29, 0201/30, 0201/31, 0201/32, 0201/33, 0201/34, 0213, 0223, 0225, 0226/3, 0226/4, 0226/5, 0226/6, 0226/7, 0226/8, 0227, 0228/5, 0229/3, 0229/4, 0229/6, 0229/8, 0229/9, 0229/10, 0229/11, 0229/12, 0229/13, 0229/14, 0229/15, 0229/16, 0229/17, 0229/18, 0235/4, 0235/5, 0235/6, 0235/7, 0235/8, 0235/9, 0235/10, 0235/11, 0235/12, 0235/13, 0236, 0237/17, 0237/18 helyrajzi számú, valamint
 - c) a Kővágószőlős község közigazgatási területén fekvő, az ingatlan-nyilvántartás szerint Kővágószőlős külterület 0170, 0173/1, 0174/3, 0179/1, 0179/2, 0184, 0185 helyrajzi számú földrészeket, továbbá az ezen földrészekből a telekalakítási eljárásban hozott döntés véglegessé válását követően kialakított földrészeket;
2. a Tftv. 11. § (2) és (3) bekezdésében és az Inyvtv. Vhr. 62/A. §-ában foglaltakra figyelemmel – a beruházási célterületre történő művelési ág változás átvezetése céljából – beruházási célterületté nyilvánítja a Bicsérd közigazgatási területén fekvő, az ingatlan-nyilvántartás szerint Bicsérd külterület 0155/2, 0155/3, 0164/1, 0164/2, 0168, 0178/2, 0178/3 helyrajzi számú földrészlet „b” jelű, erdő művelési ágú alrészletét, 0178/4, 0190, 0196, 0198, 0201/11, 0219, 0222, 0226/1, 0228/3 és 0235/3 helyrajzi számú földrészletet, Kővágószőlős község közigazgatási területén fekvő, az ingatlan-nyilvántartás szerint Kővágószőlős külterület 0169 helyrajzi számú földrészlet „a” és „c” jelű, erdő művelési ágú alrészletét, 0172, 0173/2, 0173/3, 0173/4, 0173/5, 0173/6, 0177, 0180, 0182, 0188 helyrajzi számú földrészletet, valamint a Kővágóöttös község közigazgatási területén fekvő, az ingatlan-nyilvántartás szerint Kővágóöttös külterület 0188 és 0192 helyrajzi számú földrészletet, valamint az ezen földrészekből a telekalakítási eljárásokban hozott döntések véglegessé válását követően kialakított földrészeket a szükséges erdő kivonásra, csereerdősítésre, telekalakításra irányuló hatósági eljárások lezárultát követően.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

**A Kormány 1269/2023. (VII. 10.) Korm. határozata
a Recsk Nagyközséget 2023. június 8-án ért rendkívüli időjárási körülmény következtében károsodott
lakóingatlanok helyzetének rendezéséről**

A Kormány

1. egyetért a Recsk Nagyközség területén 2023. június 8-án bekövetkezett rendkívüli időjárási körülmény következtében károsodott lakóingatlanok lakói elhelyezésének központi költségvetési forrás terhére történő biztosításával;
2. az 1. pontban foglaltak végrehajtása érdekében felhívja a pénzügyminisztert, hogy – a belügyminiszter bevonásával – gondoskodjon 500 000 000 forint többletforrás rendelkezésre állásáról a Magyarország 2023. évi központi költségvetéséről szóló 2022. évi XXV. törvény 1. melléklet XIV. Belügyminisztérium fejezet, 20. Fejezeti kezelésű előirányzatok cím, 32. Szociális, gyermekvédelmi, gyermekjóléti és fogyatékos személyek esélyegyenlőségét elősegítő célelőirányzatok alcím, 4. Egyes szociális, gyermekvédelmi, gyermekjóléti és fogyatékos személyek esélyegyenlőségét elősegítő ágazati szakmai programok támogatása jogcímcsoport javára;

Felelős: pénzügyminiszter
belügyminiszter

Határidő: azonnal

3. felhívja a belügyminisztert, hogy a 2. pont alapján biztosított forrás terhére az érintett személyek lakhatásának megteremtése érdekében külön kérelem benyújtásával egyedi támogatást nyújtson az MR Közösségi Lakásalap Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság (a továbbiakban: MR Lakásalap NKft.) részére támogatási előlegként, a támogatás felhasználásának és elszámolásának részletes feltételeit meghatározó támogatói okirat alapján, azzal, hogy a támogatói okiratban rögzítse, hogy
 - a) az 5. pont alapján készített jelentésben foglalt megállapításokat az MR Lakásalap NKft. figyelembe veszi,
 - b) a fel nem használt támogatást az MR Lakásalap NKft. köteles a központi költségvetés javára visszafizetni,
 - c) ingatlanvásárlás esetén a vételár megfizetésétől számított 15 napon belül írásban tájékoztassa a belügyminisztert;
4. egyetért azzal, hogy a belügyminiszter a 3. pont szerinti egyedi költségvetési támogatást a támogatói okirat kiadását követően folyósítsa az MR Lakásalap NKft. számára;
5. felhívja a belügyminisztert és a Miniszterelnökséget vezető minisztert, hogy az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság és a Heves Vármegyei Kormányhivatal útján – az MR Lakásalap NKft. bevonásával – készítsenek jelentést az érintett ingatlanok hosszú távú használhatóságának, lakhatóságának kérdéseiről, azzal, hogy a vizsgálat térjen ki arra, hogy az ingatlanok károsodása összefüggésben van-e az időjárás okozta eseményekkel.

Felelős: belügyminiszter
Miniszterelnökséget vezető miniszter

Határidő: azonnal

*Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök*

A Magyar Közlönyt az Igazságügyi Minisztérium szerkeszti.

A szerkesztésért felelős: dr. Salgó László Péter.

A szerkesztőség címe: 1051 Budapest, Nádor utca 22.

A Magyar Közlöny hiteles tartalma elektronikus dokumentumként a <https://www.magyarkozlony.hu> honlapon érhető el.